

Þarfagreining á námsframboði
á Norðurlandi vestra

Skagafjörður

Lýsing á rannsókn

Unnið fyrir	Þekkingarsetur á Blönduósi
Markmið rannsóknar	Að meta þörf íbúa á Norðurlandi vestra fyrir nám eða fræðslu og að fá fram hugmyndir íbúa um hvers konar menntun stuðlar að bættu atvinnu- og mannlífi á svæðinu
Dagsetning skýrsluskila	23. nóvember 2013

Ábyrgðaraðilar

Framkvæmd	Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands
Undirbúningur og gagnaöflun	Auður Magndís Auðardóttir Hrefna Guðmundsdóttir Viktor Orri Valgarðsson
Úrvinnsla	Björn Rafn Gunnarsson Guðný Bergþóra Tryggvadóttir Ingibjörg Lilja Ómarsdóttir Hrafnhildur Snæfríðar- og Gunnarsdóttir Viktor Orri Valgarðsson
Skýrslugerð	Andrea G. Dofradóttir Guðný Bergþóra Tryggvadóttir Hrafnhildur Snæfríðar- og Gunnarsdóttir Vala Jónsdóttir

EFNISYFIRLIT

Töfluyfirlit.....	4
Helstu niðurstöður	7
Inngangur	11
Aðferð.....	11
<i>Spurningakönnun</i>	11
Úrvinnsla	13
<i>Rýnihópar</i>	13
Gagnaöflun	14
Skráning og úrvinnsla gagna	15
Styrkleikar og takmarkanir	15
Bakgrunnsupplýsingar	16
Niðurstöður.....	21
Nám	21
Staðnám/fjarnám	27
Endurmenntun	30
Áhugi á námi.....	37
Viðhorf til námsframboðs	43
Heimildir	56

TÖFLUYFIRLIT

Tafla 1.	Framkvæmd könnunar og svarhlutfall	11
Tafla 2.	Dreifing eftir kyni, aldurshópum og sveitarfélagi meðal svarenda og í þýði	12
Tafla 3.	Svarhlutfall eftir svæðum	13
Tafla 4.	Kyn svarenda	16
Tafla 5.	Aldur svarenda.....	16
Tafla 6.	Menntun svarenda.....	17
Tafla 7.	Staða á vinnumarkaði	18
Tafla 8.	Starfar þú hjá ríki, sveitarfélagi, einkaaðila eða félagasamtökum í þínu aðalstarfi? Spurt meðal þeirra sem voru starfandi	18
Tafla 9.	Hverjar eru heildartekjur þínar að jafnaði á mánuði fyrir skatt?.....	19
Tafla 10.	Hvort býrð þú í dreifbýli eða þéttbýli?	19
Tafla 11.	Ert þú eða foreldrar þínir fædd(ur)/fæddir erlendis?	20
Tafla 12.	Ert þú skráð(ur) í skóla eða ertu á námssamningi?	22
Tafla 13.	Við hvaða skóla stundar þú nám? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi. Ef viðkomandi lagði stund á nám við fleiri en einn skóla var hann beðinn að skrá þann skóla þar sem hann stundaði mest nám	23
Tafla 14.	Hvaða gráðu/prófi munt þú ljúka með námi þínu? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi	24
Tafla 15.	Í hvaða grein stundar þú nám? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi.....	26
Tafla 15 frh.	Í hvaða grein stundar þú nám? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi.....	27
Tafla 16.	Stundar þú námið í staðnámi eða fjarnámi? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi	28
Tafla 17.	Hefur þú nýtt þér námsver í þinni heimabyggð? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi	29
Tafla 18.	Af hverju hefur þú ekki nýtt þér námsver í þinni heimabyggð? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi og höfðu ekki nýtt sér námsver í heimabyggð.....	30

Tafla 18b.	Aðrar ástæður svarenda sem nýttu sér ekki námsver í sinni heimabyggð.....	30
Tafla 19.	Hefur þú lagt stund á endurmenntun, símenntun eða sótt námskeið á síðustu 24 mánuðum sem þú lítur ekki á sem hluta af formlegu námi (þ.e. það er ekki hluti af formlega skólakerfinu eftir því sem þú best veist)?	31
Tafla 20.	Hver stóð fyrir námskeiðinu sem þú sóttir? Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið	32
Tafla 20b.	Hver stóð fyrir námskeiðinu sem þú sóttir?	33
Tafla 21.	Hvert var efni námskeiðsins sem þú sóttir? Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið	34
Tafla 22.	Hvar var námskeiðið sem þú sóttir haldið? Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið	35
Tafla 23.	Lengd námskeiðs sem sótt var. Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið	36
Tafla 24.	Hefur þú áhuga á að stunda einhvers konar nám á næstu þremur árum? T.d. formlegt nám, fræðslu, símenntun eða námskeiðum tengdum áhugamálum?	37
Tafla 25.	Hvers konar nám hefðir þú áhuga á að sækja? Spurt meðal þeirra sem höfðu áhuga á að stunda formlegt nám á næstu þremur árum	38
Tafla 26.	Á hvaða sviði eða í hvaða grein hefðir þú helst áhuga á að mennta þig? Svarendur í Skagafirði	39
Tafla 27.	Hvers konar námskeið eða endurmenntun hefur þú áhuga á að sækja? Svarendur í Skagafirði	41
Tafla 28.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Nægilegt framboð er af námi á framhaldsskólastigi fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð	43
Tafla 29.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Nægilegt framboð er af námi á háskólastigi fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð	45
Tafla 30.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Nægilegt framboð er af endurmenntun fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð	46
Tafla 31.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Aukin menntun fólks í minni heimabyggð myndi skila sér í fjölbreyttara atvinnulífi	47
Tafla 32.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast líkur mínar á að fá góða vinnu í minni heimabyggð	48
Tafla 33.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast möguleikar mínir í núverandi starfi.....	49
Tafla 34.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ég óttast að ráða ekki við þær kröfur sem gerðar eru í formlegu námi (í formlega skólakerfinu)	51

Tafla 35.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Fjárhagur minn hindrar mig í að sækja mér meiri menntun.....	52
Tafla 36.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Mig vantar félagsskap til að fara í nám, t.d. að komast í tengsl við fólk sem langar að stunda sama nám og ég.....	53
Tafla 37.	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ég tel að ég myndi mæta jákvæðu viðhorfi yfirmanna minna ef ég sækti mér aukna menntun.....	54
Tafla 38.	Er eitthvað sem þú vilt koma á framfæri að lokum?	55

HELSTU NIÐURSTÖÐUR

Nám í formlega skólakerfinu

- Tæplega þriðjungur svarenda í Skagafirði var skráður í formlegt nám eða var á námsamningi á þeim tíma þegar könnunin fór fram sem er sambærilegt við hlutfallið sem skráð var í nám eða var á námssamningi á öllu Norðurlandi vestra.
- Flestir skráðir í nám voru á aldrinum 18-29 ára (54%), en einungis tíundi hver í eldri hópunum (11-14%). Helmingur þeirra sem höfðu lokið bóklegu námi á framhaldsskólastigi voru skráðir í nám, um tveir af hverjum fimm sem höfðu eingöngu lokið grunnskólaprófi (38%) og 15-19% þeirra sem voru starfs- eða iðnmenntaðir eða höfðu lokið háskólanámi.
- Yfir helmingur svarenda sem er í námi í Skagafirði er skráður í háskóla og rúmlega 40% í framhaldsskóla. Um fjórðungur er skráður í nám við Fjölbrautarskóla Norðurlands vestra, en fimmtungur er skráður í Háskóla Íslands og um 15% í Háskólann á Akureyri. Hlutfallslega fleiri svarendur Skagafjarðar en Norðurlands vestra í heild eru skráðir í Fjölbrautarskóla Norðurlands vestra (26% samanborið við 14%), en hlutfallslega færri svarendur í Skagafirði stunda aftur á móti nám við Verkmenntaskólann á Akureyri (2% samanborið við 9% á Norðurlandi vestra).
- Um 60% svarenda sem skráðir eru í nám munu annað hvort ljúka námi til stúdentsprófs (24%) eða BA/BS gráðu á háskólastigi (34%) með því námi sem þeir eru skráðir í núna, sem er heldur lægra hlutfall en meðal svarenda á svæðinu í heild. Aftur á móti munu heldur fleiri í Skagafirði koma til með að ljúka framhaldnámi í háskóla heldur en á svæðinu í heild (15% samanborið við 12% á svæðinu í heild). Um fjórðungur kemur til með að ljúka starfs- eða iðnnámi í Skagafirði eins og á Norðurlandi vestra í heild.
- Ríflega tveir af hverjum þremur nemendum í Skagafirði voru staðnámi (69%), um fjórðungur í fjarnámi (26%) og um 5% í dreifnámi. Nemendur undir þrítugu virðast mun frekar stunda staðnám en eldri hóparnir og síður fjarnám. Um 44% háskólamenntaðra voru skráðir í fjarnám samanborið við 19-29% fólks með aðra menntun. Íbúar í dreifbýli voru frekar skráðir í fjarnám en þeir sem búa í þéttbýli.
- Rétt innan við þriðjungur svarenda sem skráðir eru í nám í Skagafirði (31%) hafði nýtt sér námsver í sinni heimabyggð, 40% kvenna en 18% karla.

Endurmenntun

- Rúmlega 40% svarenda í Skagafirði hafði sótt sér endur- eða símenntun af einhverju tagi undangengin tvö ár, sem þeir töldu ekki til formlegs náms. Hlutfallslega flestir þeirra voru háskólamenntaðir (59%) eða annað hvort starfs- eða iðnmenntaðir (44%). Um 29% þeirra sem höfðu lokið bóklegu námi á framhaldsskólastigi höfðu sótt símenntun eða námskeið á þessu tímabili og um þriðjungur þeirra sem höfðu lokið grunnskólanámi.
- Flest námskeiðin sem svarendur höfðu sótt undangengið tveggja ára tímabil voru tiltölulega stutt, þ.e. vörðu í þrjá daga eða skemur, en um þriðjungur voru fjórir dagar eða lengri.

Áhugi á námi

- Langflestir, eða tæplega 9 af hverjum 10, hafa áhuga á að stunda nám eða fræðslu af einhverjum toga og yfir 60% hafa áhuga á að stunda formlegt nám sem lýkur með gráðu eða starfsréttindum. Yngsti hópurinn (undir þrítugu) er mun áhugasamari en eldri hóparnir um að afla sér formlegrar menntunar (74% samanborið við 49-61%), en hlutfall þeirra sem hafa eingöngu áhuga á símenntun eða námskeiðasókn af einhverju tagi fer hækkandi með hverjum aldurshóp. Svarendur í Skagafirði sem vinna við afgreiðslu- og þjónustustörf eru áhugasamari um að sækja sér frekari formlegrar menntunar (81%) en þeir sem eru í öðrum störfum (56-65%).
- Um fimmtungur þeirra sem sögðust áhugasamir um að afla sér formlegrar menntunar á næstu þremur árum hafði áhuga á að afla sér grunnenntunar á háskólastigi og svipaður hópur hafði áhuga á að bæta við sig framhaldsnámi á háskólastigi. Þá hafði umtalsverður hópur áhuga á að afla sér iðnmenntunar (13%). Flestir höfðu áhuga á því að afla sér formlegrar menntunar á sviði starfs- og iðngreina og einnig nefndu margir greinar á sviði félagsvísinda.
- Þátttakendur sem höfðu áhuga á að sækja námskeið af einhverju tagi eða símenntun á næstu þremur árum nefndu flestir, eða 18%, námskeið eða fræðslu á sviðum handverks, lista, matreiðslu eða tungumála og umtalsverður hópur (10%) nefndi námskeið á sviði landbúnaðar, iðngreina eða starfsnáms.

Viðhorf til námsframboðs

- Þátttakendur í spurningakönnuninni voru beðnir að taka afstöðu til 10 fullyrðinga til að meta viðhorf þeirra til námsframboðs á svæðinu. Þegar afstaða til fullyrðinganna er greind má sjá að um 15% svarenda í Skagafirði taldi að *framboð af námi á framhaldsskólastigi væri ekki*

nægilegt, en hlutfallið var mun hærra í Austur-Húnavatnssýslu og í Húnaþingi vestra (29-43%).

- Um þrír af hverjum fimm svarendum Skagafjarðar voru ósammála fullyrðingunni um að *nægilegt framboð væri af námi á háskólastigi í heimbyggðinni*, en um tveir af hverjum þremur á svæðinu í heild.
- Hlutfallslega voru færri svarendur í Skagafirði (29%) en á Norðurlandi vestra í heild (39%) ósammála fullyrðingunni um að *nægilegt framboð af endurmenntun væri á svæðinu*. Íbúar Skagafjarðar sem höfðu lokið háskólanámi (44%) voru frekar ósammála fullyrðingunni en svarendur með aðra menntun (13-31%). Aðeins 13% svarenda sem höfðu lokið framhaldsskólanámi voru ósammála fullyrðingunni.
- Tæplega fjórir af hverjum fimm svarendum í Skagafirði, sem og á Norðurlandi vestra í heild, voru annað hvort frekar eða mjög sammála því að *aukin menntun fólks í heimabyggð skilaði sér í fjölbreyttara atvinnulífi*.
- Mikill meirihluti svarenda í Skagafirði (70%) var frekar eða mjög sammála fullyrðingunni „*Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast líkur mínar á að fá góða vinnu í minni heimabyggð*“ samanborið við rúmlega helming svarenda í Austur-Húnavatnssýslu og Húnaþingi vestra (51-54%). Um 14% íbúar Skagafjarðar voru á hinn bóginn ósammála því að meiri formleg menntun þeirra sjálfra yki líkur á því að fá góða vinnu í heimabyggð samanborið við um fjórðung íbúa Austur-Húnavatnssýslu og Húnaþings vestra (25-26%).
- Innan við helmingur svarenda í Skagafirði og á Norðurlandi vestra í heild sinni (44-46%) var frekar eða mjög sammála fullyrðingunni „*Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast möguleikar mínir í núverandi starfi*“, en tæplega þriðjungur var á hinn bóginn ósammála henni (30%).
- Um fimmtungur svarenda í Skagafirði, sem og á Norðurlandi vestra í heild (19-21%), voru annað hvort frekar eða mjög sammála því að þeir *óttist að ráða ekki við þær kröfur sem gerðar eru í formlegu námi*, en á bilinu 4-8% svarenda á þessum svæðum voru mjög sammála henni. Þeir sem einungis höfðu lokið grunn- eða framhaldsskóla voru frekar sammála fullyrðingunni (36-37%) samanborið við hina menntahópana (6-10%).

- Á bilinu 37-39% svarenda í Skagafirði og á Norðurlandi vestra var sammála fullyrðingunni um að fjárhagur þeirra hindraði þá í að sækja sér meiri menntun. Þeir sem höfðu lokið grunnskóla- og framhaldsskólanámi í Skagafirði töldu í meira mæli en hinir menntahóparnir að fjárhagurinn væri hindrun í að sækja sér meiri menntun (44-47%). Mikill meirihluti einstaklinga án atvinnu var sammála fullyrðingunni eða 92% þeirra samanborið við 20-53% fólks í starfi. Þá voru íbúar í þéttbýli frekar á því en dreifbýlisíbúar að fjárhagur þeirra hindraði þá í að sækja sér meiri menntun.
- Um 17% svarenda í Skagafirði og fimmtungur á Norðurlandi vestra í heild sinni var frekar eða mjög sammála fullyrðingunni „*Mig vantar félagsskap til að fara í nám, t.d. að komast í tengsl við fólk sem langar að stunda sama nám og ég*“, en flestir eða 57% voru hinn bóginn ósammála að þá skorti félagsskap til að láta verða af því að fara í nám. Tæplega 30% svarenda sem eru án atvinnu voru sammála staðhæfingunni samanborið við 2-7% svarenda í öðrum stéttum.
- Um 60% svarenda í Skagafirði samanborið við tvo þriðju á Norðurlandi vestra í heild (66%) voru annað hvort frekar eða mjög sammála því að þeir myndu mæta jákvæðu viðhorfi yfirmanna sinna ef þeir sæktu sér aukna menntun, en 15-19% íbúa þessara svæða voru fullyrðingunni ósammála.

INNGANGUR

Þann 22. apríl 2013 samþykktu Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands og Þekkingarsetur á Blönduósi verkefnistillögu sem fól í sér framkvæmd rýnihópaviðtala og spurningakönnunar af hálfu Félagsvísindastofnunar fyrir Þekkingarsetrið. Markmið rannsóknarinnar er að meta þörf íbúa á Norðurlandi vestra fyrir nám eða fræðslu, sem og að fá fram hugmyndir íbúa um hvers konar menntun stuðlar að bættu atvinnu- og mannlífi á svæðinu. Þessi skýrsla greinir frá niðurstöðum rannsóknarinnar fyrir *Skagafjörð*, sem er eitt af þremur svæðum Norðurlands vestra sem metin voru. Niðurstöður fyrir hin tvö svæðin, Austur-Húnavatnssýslu og Húnaþing vestra, er að finna í sambærilegum skýrslum fyrir hvort svæði um sig.

AÐFERÐ

Rannsóknin samanstóð annars vegar af þremur rýnihópaviðtölum, sem tekin voru á Blönduósi, Hvammstanga og Sauðarkróki við íbúa á Norðurlandi vestra, og hins vegar af spurningakönnun sem lögð var fyrir 1300 manna úrtak íbúa 18-45 ára á Norðurlandi vestra.

Spurningakönnun

Líkindaúrtak 500 íbúa á þessum aldri í Skagafirði var tekið úr þjóðskrá og sömuleiðis 500 manna líkindaúrtök í Austur-Húnavatnssýslu annars vegar og 300 manna úrtak í Húnaþingi vestra hins vegar. Könnunin var lögð fyrir í síma en einnig var boðið upp á að svara henni sem netkönnun. Tafla 1 gefur yfirlit yfir framkvæmd könnunarinnar og svarhlutfall.

Tafla 1. Framkvæmd könnunar og svarhlutfall

Upplýsingasöfnun	19. september – 27. október
Framkvæmdarmáti	Símakönnun og netkönnun
Fjöldi í úrtaki	1300
Fjöldi svarenda	761
Svarhlutfall	58,5%

Alls svaraði 761 íbúi svæðisins könnuninni og er svarhlutfallið í könnuninni því 58,5%. Dreifingu svarenda eftir kyni, aldri og sveitarfélögum má sjá í töflu 2 ásamt dreifingu íbúa eftir þessum þáttum á svæðinu í heild, miðað við upplýsingar frá Hagstofu Íslands fyrir janúar 2013.¹

Tafla 2. Dreifing eftir kyni, aldurshópum og sveitarfélagi meðal svarenda og í þýði

	Fjöldi svarenda	Fjöldi í þýði	Hlutfall af svarendum	Hlutfall í þýði	Hlutfall svarenda af þýði
Heild	761	2512	100%	100%	30%
Kyn					
Karl	359	1279	47%	51%	28%
Kona	402	1233	53%	49%	33%
Aldur					
18 til 29 ára	324	1121	43%	45%	29%
30 til 39 ára	272	856	36%	34%	32%
40 til 45 ára	165	535	22%	21%	31%
Sveitarfélag					
Austur-Húnavatnssýsla					
Blönduóssbær	128	294	17%	12%	44%
Húnavatnshreppur	66	146	9%	6%	45%
Skagabyggð	15	29	2%	1%	52%
Sveitarfélagið Skagaströnd	85	186	11%	7%	46%
Húnaþing vestra					
Húnaþing vestra	182	378	24%	15%	48%
Skagafjörður					
Sveitarfélagið Skagafjörður	272	1420	36%	57%	19%
Akrahreppur	13	59	2%	2%	22%

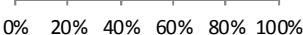
Eins og sjá má í töflu 2 eru konur hlutfallslega heldur fleiri meðal svarenda sé miðað við hlutfall þeirra í þýðinu. Dreifing svarenda eftir aldri er ekki ósvipuð dreifingu þeirra í þýði. Íbúar í Sveitarfélaginu Skagafirði eru langstærsti hluti þýðisins en nokkru minni hluti svarendahópsins, en íbúar í Húnaþingi vestra, Blönduóssbæ og Sveitarfélaginu Skagaströnd eru nokkru stærri hluti svarendahópsins en þýðisins.

Við úrvinnslu könnunarinnar voru svarendur flokkaðir eftir svæðum/sýslum, miðað við upplýsingar um lögheimili þeirra úr þjóðskrá. Íbúar í Sveitarfélaginu Skagafirði og Akrahreppi voru þannig sameinaðir í hópinn *Skagafjörður* og íbúar í Blönduóssbæ, Sveitarfélaginu

¹ Hagstofa Íslands, sjá <http://hagstofa.is/Hagtolar/Mannfjoldi/Sveitarfelog>

Skagaströnd, Skagabyggð og Húnavatnshreppi voru sameinaðir í hópinn *Austur-Húnavatnssýsla*. Þá voru íbúar í Húnaþingi vestra einfaldlega kallaðir því nafni sem hópur. Hlutfall svarenda eftir þessum svæðum má sjá í töflu 3 og var það nokkuð jafnt milli svæðanna þriggja, eða frá 57% upp í 60,7%.

Tafla 3. Svarhlutfall eftir svæðum

	Fjöldi í þýði	Fjöldi í úrtaki	Fjöldi svarenda	Svarhlutfall		
Austur-Húnavatnssýsla	655	500	294	58,8%		58,8%
Húnaþing vestra	378	300	182	60,7%		60,7%
Skagafjörður	1479	500	285	57,0%		57,0%
Fjöldi	2512	1300	761	58,5%		

Úrvinnsla

Svör í könnuninni voru greind með þeirri tölfræði sem er viðeigandi fyrir hverja og eina spurningu. Niðurstöður eru birtar í töflum, oft með súluritum. Töflurnar sýna hlutföll og fjölda svara skipt niður eftir bakgrunnspáttunum kyni, aldri, menntun, starfi og stöðu á vinnumarkaði, sem og sýslu. Í töflunum eru aðeins birt svör þeirra sem tóku afstöðu til spurningarinnar. Af þeim sökum er mismunandi fjöldi svara á bak við hverja töflu.

Marktektarprófið kí-kvaðrat var notað til að meta hvort tölfræðilega marktækur munur væri á hlutföllum mismunandi hópa. Ef tölfræðileg marktekt kemur fram er það gefið til kynna með stjörnumerkjum. Ein stjarna þýðir að innan við 5% líkur séu á því að munur sem sést í hópi svarenda sé kominn til af tilviljun ($p < 0,05$). Með öðrum orðum getum við sagt með 95% vissu að sá munur sem birtist í úrtakinu sé einnig til staðar meðal allra íbúa 18-45 ára á svæðinu. Tvær stjörnur þýða að munurinn sé marktækur miðað við 99% öryggi ($p < 0,01$) og þrjár stjörnur þýða að fullyrða megi með 99,9% vissu að munurinn sé til staðar í þýði ($p < 0,001$). Í nokkrum töflum er auk þess að finna skammstöfunina *óg* sem táknar að marktektarprófið hafi verið ógilt vegna fámennis í hópum.

Rýnihópar

Verkefnið sem hér er lýst var að hluta unnið með eigindlegum aðferðum. Eigindlegar rannsóknir eiga það sammerkt að beinast að fáum þátttakendum og henta vel þegar markmiðið er að öðlast djúpan skilning á reynslu fólks út frá sjónarhóli þess sjálfs (Rannveig Traustadóttir, 1993). Í eigindlegum viðtölum er umræðuefnið yfirleitt fyrirfram ákveðið en rannsakandi gefur

viðmælendum jafnframt tækifæri til að tjá sig frjálsglega um málefnið. Af þeim sökum eru viðtölin ólík frá einum þátttakanda til annars þó viðfangsefnið sé hið sama. Viðtölin veita þannig upplýsingar um hvað er mikilvægt fyrir tiltekinn félagshóp, hvaða merkingu hann leggur í það sem verið er að rannsaka og hvernig fólk skilur og skilgreinir tiltekna hluti (Kvale, 1996).

Rýnihópar eru ein leið gagnasöfnunar í eigindlegum rannsóknaraðferðum. Í rýnihópum er hópi fólks boðið að taka þátt í umræðum um ákveðið málefni. Þannig gefst rannsakendum tækifæri til að fá fram mikið af upplýsingum á skömmum tíma. Rýnihópaumræður leyfa jafnframt ákveðinn sveigjanleika og gera rannsakendum kleift að kafa dýpra í svör þátttakenda en hægt væri með notkun spurningakannana. Enn fremur hafa rýnihópar þann kost að byggja á samskiptum fólks. Þannig geta komið fram upplýsingar sem erfitt væri að ná fram með einstaklingsviðtölum. Í hópnum er rætt um sameiginlegan reynsluheim sem getur stuðlað að því að einstaklingar opni á umræður sem annars væru huldar rannsakanda (Madriz, 2000). Í umræðunum er leitast við að fá innsýn í hvaða merkingu þátttakendur leggja í það sem rannsakað er hverju sinni.

Gagnaöflun

Tekin voru þrjú viðtöl í rýnihópum, eitt fyrir hvert landssvæði; Húnaþing vestra, Austur-Húnavatnssýslu og Skagafjörð. Hér verður fjallað nánar um rýnihóp með íbúum Skagafjarðar. Þátttakendur voru valdir eftir ábendingum fólks á svæðinu og samanstóð af fólki með ólíka reynslu, svo sem kennurum, sveitarstjórnarfólki, atvinnurekendum og fólki í námi. Jafnframt var leitast við að hafa þátttakendur með ólíkan bakgrunn og á ólíkum aldri. Rýnihópaviðtalið var haldið 17. maí 2013. Tíu manns voru boðaðir í rýnihópinn en alls tóku sex þátt.

Umræðurnar fóru fram í húsnæði Farskólans á Sauðárkróki. Umræður stóðu yfir í rúma klukkustund. Viðtalið hófst á inngangi þar sem umræðustjóri skýrði tilgang og ávinning rannsóknarinnar og bað þátttakendur að kynna sig. Þessu var síðan fylgt eftir með spurningum og umræðum er snéru að námi og fræðslu sem viðmælendur teldu geta stuðlað að bættu atvinnu- og mannlífi í sinni heimabyggð. Umræðustjóri hafði umræðuramma sér til stuðnings með atriðum sem ætlunin var að ræða. Í viðtölunum var þó lögð áhersla á að gefa þátttakendum færi á að tala um það sem þeim sjálfum fannst skipta máli. Í lokin voru viðmælendur spurðir hvort þeir hefðu eitthvað sem þeir vildu bæta við og þeim þannig gefinn kostur á að koma á framfæri efni sem skipti þá sjálfa máli en tengdust ekki endilega spurningum umræðustjóra.

Skráning og úrvinnsla gagna

Viðtölin voru tekin upp og afrituð orðrétt. Hvert viðtal var lesið vandlega yfir og meginatriði þess dregin fram með því að gefa textabútum nafn. Í framhaldi var upplýsingum úr rýnihópnum fléttað saman við niðurstöður spurningakönnunarinnar.

Viðmælendum var heitið trúnaði og verða viðtölin hvergi birt í heild sinni. Við skrif upp úr viðtölunum eru þátttakendur ekki nafngreindir, né er vitnað beint í þá ef talið er að hægt sé að rekja upplýsingarnar til viðkomandi. Niðurstöður verða þess vegna birtar sem sjónarmið hóps í stað þess að lýsa skoðunum ákveðinna einstaklinga.

Styrkleikar og takmarkanir

Í eigindlegum rannsóknum aflar rannsakandi gagna án milliliða og án þess að nota spurningar sem fela í sér fyrirframgefna svarmöguleika. Þar af leiðandi er rannsakandi ekki eins bundinn af áhyggjum af því hvort þátttakendur hafi skilið spurningarnar rétt.

Takmarkanir eigindlegra rannsókna eru fyrst og fremst taldar felast í takmörkuðu alhæfingargildi þeirra. Markmið eigindlegra rannsókna er að öðlast dýpri skilning á málefnum en ekki að fá fram niðurstöður sem alhæfa má yfir stærri hóp. Niðurstöður rýnihóparannsóknarinnar hafa ekki alhæfingargildi og því er ekki unnt að heimfæra upplýsingar sem gögnin veita yfir á alla þá sem búa í Skagafirði. Aftur á móti geta niðurstöðurnar gefið vísbendingar um að málum sé líkt farið hjá öðrum í svipaðri aðstöðu.

BAKGRUNNSUPPLÝSINGAR

Í þessum kafla má sjá samsetningu svarenda spurningakönnunarinnar eftir nokkrum bakgrunns- og lýðfræðilegum þáttum í Skagafirði annars vegar og hins vegar meðal svarenda á Norðurlandi vestra í heild sinni.

Eins og sjá má í töflu 4 var meirihluti svarenda konur, bæði meðal þeirra sem svöruðu í Skagafirði og á svæðinu í heild.

Tafla 4. Kyn svarenda

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Karl	137	48%	359	47%
Kona	148	52%	402	53%
Fjöldi svara	285	100%	761	100%

Tafla 5 sýnir dreifingu svarenda eftir aldurshópum. Eins og sjá má var aldursdreifing svarenda svipuð fyrir Norðurland vestra í heild og Skagafjörð.

Tafla 5. Aldur svarenda²

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
18-29 ára	123	43%	324	43%
30-39 ára	96	34%	272	36%
40-45 ára	66	23%	165	22%
Fjöldi svara	285	100%	761	100%

Tafla 6 sýna dreifingu svarenda eftir menntun. Eins og sjá má hefur ríflega þriðjungur svarenda ekki lokið formlegu námi umfram grunnskóla, en um einn af hverjum fimm hefur starfs- eða iðnmenntun og 16-17% hafa lokið bóklegu framhaldsskólanámi. Hlutfallslega eru nokkuð fleiri háskólamenntaðir meðal svarenda í Skagafirði (30%) samanborið við svarendur á svæðinu öllu (26%).

² Hafa ber í huga að elsti aldurshópurinn spannar minna aldursbil en yngri tveir hóparnir, en úrtakið náði ekki til einstaklinga eldri en 45 ára.

Tafla 6. Menntun svarenda

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Grunnskólanám	97	35%	275	37%
Framhaldsskólanám	48	17%	115	16%
Starfsnám og iðnnám	48	17%	153	21%
Háskólanám	83	30%	195	26%
Fjöldi svara	276	100%	738	100%
Grunnskólanám				
Grunnskólapróf	52	19%	147	20%
Hóf framhaldsskólanám	45	16%	128	17%
Framhaldsskólanám				
Bóklegt framhaldsskólanám	48	17%	115	16%
Starfsnám og iðnnám				
Lokið stuttu starfsnámi	4	1%	28	4%
Lokið verklegu framhaldi	44	16%	125	17%
Háskólanám				
Lokið prófi úr sérskóla við háskólastig	6	2%	18	2%
Lokið prófi á háskólastigi	56	20%	139	19%
Lokið framhaldsnámi í háskóla (MA, MS, doktorsnámi)	21	8%	38	5%
Fjöldi svara	276	100%	738	100%
Veit ekki	1		2	
Vil ekki svara	8		21	
Alls	285		761	

Dreifing svarenda eftir starfsstéttum var að mestu áþekkt í Skagafirði og fyrir Norðurland vestra í heild sinni. Eins og sjá má í töflu 7 voru langflestir starfandi, eða 84% svarenda í Skagafirði og Norðurlandi vestra í heild sinni, en 11% voru eingöngu í námi á þessum svæðum og 5% voru án atvinnu (atvinnuleitendur, heimavinnandi, öryrkjar og í fæðingarorlofi). Um 19% þeirra sem voru starfandi í Skagafirði voru einnig í námi (45 manns) og hið sama gildi um 18% þeirra (112 manns) sem sögðust vera í vinnu meðal svarenda Norðurlands vestra í heild.

Tafla 7. Staða á vinnumarkaði

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Eigendur, stjórnendur og sérfræðingar	68	25%	161	22%
Sémenntaðir, tæknar og skrifstofufólk	22	8%	82	11%
Afgreiðslu- og þjónustufólk	39	14%	117	16%
Starfsfólk við sjávarútveg, landbúnað og iðnað	45	16%	113	15%
Véla- og vélgæslufólk og ósérhæft starfsfólk	58	21%	153	21%
Nemnar	30	11%	80	11%
Án atvinnu	15	5%	37	5%
Fjöldi svara	277	100%	743	100%
Veit ekki	1		3	
Vil ekki svara	7		15	
Alls	285		761	

Flestir, eða vel yfir helmingur svarenda (58-61%), sem voru starfandi sögðust starfa hjá einkafyrirtæki, en um fimmtingur svarenda í Skagafirði sögðust vinna hjá sveitarfélagi sem er svipað og á öllu Norðurlandi vestra (sjá töflu 8).

Tafla 8. Starfar þú hjá ríki, sveitarfélagi, einkaaðila eða félagasamtökum í þínu aðalstarfi? Spurt meðal þeirra sem voru starfandi

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Ríkisfyrirtæki/ríkisstofnun	31	13%	100	16%
Sveitarfélagi	45	19%	129	21%
Einkafyrirtæki	142	61%	364	58%
Félagasamtökum/Bóndabýli/Annað	15	6%	32	5%
Fjöldi svara	233	100%	625	100%
Veit ekki	3		10	
Vil ekki svara	4		9	
Án atvinnu	45		117	
Alls	285		761	

Dreifing á svörum um einstaklingstekjur er svipuð í Skagafirði og á öllu Norðurlandi vestra (sjá töflu 9). Um 45% svarenda í Skagafirði og á Norðurlandi vestra í heild sögðust vera með 250 þúsund krónur á mánuði eða lægra og 9% þeirra sögðust vera með tekjur yfir 550 þúsund.

Tafla 9. Hverjar eru heildartekjur þínar að jafnaði á mánuði fyrir skatt?

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Lægri en 150 þús. kr.	46	19%	111	17%
151 - 250 þús. kr.	65	26%	183	28%
251 - 400 þús. kr.	77	31%	205	31%
401 - 550 þús. kr.	38	15%	93	14%
Yfir 550 þús. kr.	22	9%	60	9%
Fjöldi svara	248	100%	652	100%
Veit ekki	0		0	
Vil ekki svara	37		109	
Alls	285		761	

Eins og sjá má í töflu 10 er hlutfall svarenda sem býr í dreifbýli aðeins lægra í Skagafirði en meðal svarenda Norðurlands vestra í heild sinni. Ríflega þriðjungur svarenda á svæðinu öllu (36%) býr í dreifbýli samanborið við tæplega þriðjung (31%) svarenda í Skagafirði.

Tafla 10. Hvort býrð þú í dreifbýli eða þéttbýli?

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Þéttbýli	193	69%	479	64%
Dreifbýli	88	31%	273	36%
Fjöldi svara	281	100%	752	100%
Veit ekki	1		3	
Vil ekki svara	3		6	
Alls	285		761	

Langflestir, eða 95% svarenda í Skagafirði, voru fæddir á Íslandi og áttu foreldra sem báðir voru fæddir á Íslandi (sjá töflu 11). Um 5% svarenda í Skagafirði voru fædd erlendis eða áttu foreldri sem var fætt erlendis samanborið við 7% svarenda af svæðinu öllu.

Tafla 11. Ert þú eða foreldrar þínir fædd(ur)/fæddir erlendis?

	<i>Skagafjörður</i>		<i>Norðurland vestra</i>	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Hvorki ég né foreldrar mínir erum fædd erlendis	267	95%	705	93%
Ég er fædd(ur) erlendis en ekki foreldrar mínir	1	0%	5	1%
Ég og báðir eða annað foreldri mitt erum fædd erlendis	9	3%	31	4%
Annað eða báðir foreldrar mínir er(u) fædd/fæddir erlendis en ég er fædd(ur) hérlendis	5	2%	15	2%
Fjöldi svara	282	100%	756	100%
Veit ekki	2		0	
Vil ekki svara	1		5	
Alls	285		761	

NIÐURSTÖÐUR

Í niðurstöðukaflanum er fjallað um niðurstöður spurningakönnunarinnar í Skagafirði. Í töflum gefur að líta samanburð við svæðið í heild, við Austur-Húnavatnssýslu og Húnaþing vestra, auk þess sem niðurstöður eru almennt greindar eftir bakgrunni svarenda í Skagafirði. Þá eru fléttaðar inn í umfjöllunina niðurstöður úr rýnihópa viðtali sem tekið var við nokkra íbúa Skagafjarðar.

Nám

Tæplega þriðjungur svarenda í Skagafirði var skráður í formlegt nám eða var á námssamningi á þeim tíma þegar könnunin fór fram. Þetta má sjá í töflu 12. Ekki var tölfræðilega marktækur munur á hlutfalli svarenda sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi eftir svæðunum þremur.

Eins og sjá má í töflu 12 voru hlutfallslega flestir á aldrinum 18-29 ára skráðir í nám eða ríflega helmingur en 14% svarenda á aldrinum 30-39 ára og 11% svarenda á aldrinum 40-45 ára. Helmingur þeirra sem höfðu lokið bóklegu námi á framhaldsskólastigi voru skráðir í nám, um tveir af hverjum fimm þeirra sem höfðu eingöngu lokið grunnskólaprófi (38%) og 15-19% þeirra sem voru starfs- eða iðnmenntaðir eða höfðu lokið háskólanámi. Á bilinu 28-29% tækna, sérmenntaðra og skrifstofufólks og fólks sem sinnir afgreiðslu- og þjónustustörfum var skráð í skóla, og á bilinu 13-24% annarra starfsstétta. Um 40% fólks án atvinnu var skráð í skóla eða var á námssamningi. Ekki var marktækur munur á hlutfalli þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi eftir því hvort þeir búa í þéttbýli eða dreifbýli.

Tafla 12. Ert þú skráð(ur) í skóla eða ertu á námssamningi?

	Já	Nei	Fjöldi	Já
Norðurland Vestra				
Alls	28%	72%	755	28%
Svæði				
Austur-Húnavatnssýsla	29%	71%	290	29%
Húnaþing vestra	25%	75%	182	25%
Skagafjörður	30%	70%	283	30%
Skagafjörður				
Alls	30%	70%	283	30%
Kyn				
Karl	26%	74%	136	26%
Kona	35%	65%	147	35%
Aldur***				
18-29 ára	54%	46%	122	54%
30-39 ára	14%	86%	96	14%
40-45 ára	11%	89%	65	11%
Menntun***				
Grunnskólanám	38%	62%	97	38%
Framhaldsskólanám	50%	50%	48	50%
Starfsnám og iðnnám	15%	85%	47	15%
Háskólanám	19%	81%	83	19%
Starf***				
Eigendur/stjórn./séfr.	13%	87%	68	13%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	29%	71%	21	29%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	28%	72%	39	28%
Sjárvarútv./landb./iðnaður	24%	76%	45	24%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	21%	79%	58	21%
Nemar	100%	0%	30	100%
Án atvinnu	40%	60%	15	40%
Búseta				
Þéttbýli	31%	69%	192	31%
Dreifbýli	28%	72%	88	28%

Marktækur munur er á hópum; * $p > 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.
óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

0% 25% 50% 75% 100%

Tafla 13 gefur yfirlit yfir þá skóla sem þeir svarendur sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi voru skráðir í. Tæplega helmingur svarenda í Skagafirði var skráður í framhaldsskóla og ríflega helmingur í háskóla. Flestir, eða 26%, voru skráðir í nám við Fjölbautaskóla Norðurlands vestra, 20% voru skráð í Háskóla Íslands og 15% í Háskólann á Akureyri. Hlutfallslega fleiri svarendur Skagafjarðar en Norðurlands vestra í heild eru skráðir í Fjölbautaskóla Norðurlands vestra (26% samanborið við 14%), en hlutfallslega færri svarendur í Skagafirði samanborið við svæðið í heild eru skráðir í Verkmenntaskólann á Akureyri (2%

samanborið við 9%). Um fimmtungur svarenda í Skagafirði og af öllu svæðinu í heild er skráður í Háskóla Íslands en fleiri svarendur Skagafjarðar stunda aftur á móti nám við Háskólann á Akureyri (15% samanborið við 10% á Norðurlandi vestra).

Tafla 13. Við hvaða skóla stundar þú nám? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi. Ef viðkomandi lagði stund á nám við fleiri en einn skóla var hann beðinn að skrá þann skóla þar sem hann stundaði mest nám

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Námsstig				
Framhaldsskóli	35	41%	102	48%
Háskóli	45	52%	100	47%
Annar skóli	6	7%	12	6%
Fjöldi svara	86	100%	214	100%
Framhaldsskóli				
Borgarholtsskóli	2	2%	5	2%
Fjölbrotaskólinn við Ármúla	0	0%	3	1%
Fjölbrotaskóli Suðuresja	0	0%	2	1%
Fjölbrotaskólinn í Garðabæ	0	0%	1	0%
Fjölbrotaskóli Norðurlands vestra	22	26%	31	14%
Fjölbrotaskólinn í Breiðholti	0	0%	3	1%
Flensborg	1	1%	1	0%
Iðnskólinn í Hafnarfirði	1	1%	2	1%
Keilir	0	0%	2	1%
Kvennaskólinn í Reykjavík	0	0%	1	0%
Menntaskólinn við Hamrahlíð	0	0%	1	0%
Menntaskólinn á Akureyri	3	3%	7	3%
Menntaskólinn í Kópavogi	0	0%	4	2%
Menntaskóli Borgarfjarðar	0	0%	1	0%
Menntaskólinn á Ísafirði	0	0%	1	0%
Tækniskólinn	4	5%	13	6%
Verkmenntaskólinn á Akureyri	2	2%	20	9%
Verzlunarskóli Íslands	0	0%	4	2%
Háskóli				
Háskóli Íslands	17	20%	44	21%
Háskólinn á Akureyri	13	15%	22	10%
Háskólinn á Bifröst	0	0%	3	1%
Háskólinn á Hólum	4	5%	5	2%
Háskólinn í Reykjavík	7	8%	13	6%
Landbúnaðarháskólinn á Hvanneyri	3	3%	10	5%
Listaháskóli Íslands	1	1%	3	1%
Annar skóli				
Annar skóli	5	6%	8	4%
Farskólinn	1	1%	4	2%
Fjöldi svara	86	100%	214	100%

Í rýnihópnum skapaðist umræða um að börn sem eru að hefja framhaldsskólanám séu oft ekki nægilega undirbúin fyrir námið. Þátttakendur veltu því fyrir sér hvort hægt væri að bjóða upp á námskeið sem brúi þetta bil að einhverju leyti. Jafnframt töldu þeir vanta aukna samvinnu milli skólastiganna og einn þátttakandi benti á að þekkingarsetrið gæti komið þar inn:

Maður er oft að heyra eitthvað, verið að minnast á þú veist að, að börn séu ekki nógu vel undirbúin undir, undir flutninginn á milli og það sé svolítið lítið samtal á milli þessara stofnana, mér finnst einhvernveginn eins og þekkingarsetur gæti verið einhverskonar miðill þar.

Eins og sjá má í töflu 14 munu tæplega 60% svarenda í Skagafirði annað hvort ljúka námi til stúdentsprófs (24%) eða grunngráðu á háskólastigi (33%) með því námi sem þeir eru skráðir í núna, sem er svipað hlutfall og á Norðurlandi vestra í heild. Umtalsverður hópur mun sömuleiðis ljúka framhaldsnámi í háskóla í Skagafirði (15%) sem og á Norðurlandi vestra í heild (12%). Um 26% svarenda sem eru skráðir í nám koma til með að ljúka starfs- eða iðnnámi í Skagafirði og á svæðinu í heild.

Tafla 14. Hvaða gráðu/prófi munt þú ljúka með námi þínu? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hlutfall	Fjöldi	Hlutfall
Stúdentsprófi	21	24%	61	29%
Starfsnámi	5	6%	19	9%
Iðnnámi	17	20%	35	17%
Diplómagráðu á grunnstigi háskóla	1	1%	4	2%
BA/BS prófi eða annari grunngráðu á háskólastigi	27	31%	61	29%
Diplómagráðu á framhaldsstigi háskóla	1	1%	2	1%
Meistarar- eða doktorsgráðu eða annari framhaldsgráðu á háskólastigi	13	15%	25	12%
Annari gráðu	1	1%	3	1%
Fjöldi svara	86	100%	210	100%

Tafla 15 gefur yfirlit yfir þær námsgreinar sem svarendur í Skagafirði sem skráðir voru í skóla eða voru á námssamningi lögðu stund á.

Þátttakendur í rýnihópnum ræddu um framboð náms á svæðinu og voru ánægðir með iðnbrautir sem eru í boði. Mikið væri af iðnmenntuðu fólki sem jafnframt virðist hafa nóg að gera. Einnig var bent á að framboð af iðnnámi væri fremur karllægt og lítið á áhugasviði ungra stúlkna og kvenna:

Varðandi veikleikana, að þá er sko, kannski veikleiki sem snýr að kannski iðnmenntun og annað, þetta er frekar karllægt.

Þátttakendur í rýnihópnum töluðu jafnframt talsvert um stöðu atvinnulífsins á svæðinu. Þeir töldu atvinnulífið fjölbreytt miðað við mörg önnur sjávarpláss og sveitirnar vera öflugt bakland fyrir bæinn. Iðnaður á svæðinu væri fjölbreyttur og að skólarnir væru jafnframt margir með ýmiskonar námstækifærum. Þátttakendur höfðu þó áhyggjur af því að Skagafjörður væri lágláunsvæði og töldu mikilvægt að huga betur að atvinnumarkaðnum. Stuðla þyrfti að meiri fjölbreytni, sérstaklega í störfum kvenna. Fólk sem fyndi sér ekki störf við hæfi þyrfti oft að leita annað og jafnvel flytja af svæðinu:

[Það þyrfti að] auka fjölbreytni í starfi og sér í lagi kvenna. Það eru mörg dæmi þess að karlmaður finni sér atvinnu hérna í Skagafirði en konan ekki og þess vegna flytur fólk í burtu.

Þátttakendur bentu á að fá störf væru fyrir háskólamenntað fólk. Auglýsingar eftir ófaglærðum starfskröftum séu að verða algengari á meðan fólk með háskólanám fái oft ekki starf við hæfi. Að mati þátttakenda sér fólk því síður tilgang með námi eða endurmenntum. Það þurfi því að stuðla að aukinni hvatningu, svo að fólk finni hag sinn í því að læra meira. Þátttakendur ræddu nám og námskeið sem haldin hafa verið í samvinnu við fyrirtæki og stofnanir, þar sem starfsmenn hafa verið hvattir til að sækja sér menntunar. Þeir töldu þetta góðan kost og gerði fólki kleift að sækja nám meðfram vinnu.

Tafla 15. Í hvaða grein stundar þú nám? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi

Gráða	Fjöldi	Grein
Stúdentspróf	21	
	7	Félagsfræðibraut
	1	Menntastoðir
	7	Náttúrufræðibraut
	1	Stærðfræði
	1	Tungumála- og félagsvísindabraut
	1	Upplýsinga- og fjölmiðlabraut
	3	Viðskipta- og hagfræðibraut
Starfsnám	5	
	2	Búfræði
	1	Félagslíði
	1	Lífraunum landbúnaði
	1	Svæðanuddi
Iðnnám	17	
	1	Bifvélavirkjun
	1	Bjórgerð
	1	Kjólasaum
	1	Málmiðnaði
	1	Pípulögnum
	3	Rafvirkjun
	1	Skipsstjórn
	3	Trésmíði
	4	Vélstjórn
	1	Vélvirkjun
Háskólanám	43	
	1	Byggingartækni-fræði
	1	Dans
	3	Ferðamálafræði
	1	Fjármálaverkfræði
	1	Fjölmiðlafræði
	1	Hagfræði
	1	Heilbrigðisverkfræði, tækni- og verkfræðideild
	1	Hestafræði
	1	Hugbúnaðarverkfræði
	1	Íþróttufræði
	1	Kennslufræði
	1	Kynfræði
	1	Landfræði
	2	Líffræði
	2	Líftækni
	2	Lögfræði

Framhald af töflu á næstu síðu.

Tafla 15 frh. Í hvaða grein stundar þú nám? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi

Gráða	Fjöldi	Grein
Háskólanám	43	
	2	Mastersnám í menntavísindum
	1	Matvælafræði á meistarastigi
	1	MBA
	1	Menntunarfræði
	1	Sagnfræði og Heimspeki
	1	Sálfræði
	2	Sérkennslufræði
	1	Sjúkraþjálfun
	2	Sjómun
	1	Tölvunarfræði
	1	Umhverfis- og byggingaverkfræði
	2	Uppeldis- og menntunarfræði
	1	Viðburðastjómun
	5	Viðskiptafræði

Staðnám/fjarnám

Þeir sem sögðust vera skráðir í skóla eða vera á námssamningi voru sömuleiðis spurðir hvort námið væri stundað í staðnámi eða fjarnámi. Eins og sjá má í töflu 16 voru ríflega tveir af hverjum þremur svarenda Skagafjarðar í staðnámi (69%), um fjórðungur í fjarnámi (26%) og um 5% í svokölluðu dreifnámi. Svo virðist sem nemendur undir þrítugu stundi mun frekar staðnám en eldri hóparnir (82% samanborið við 23-29%) og síður fjarnám (15% samanborið við 54-71%). Hér skal þó hafa hugfast að ekki reyndist unnt að kanna hvort munurinn væri tölfræðilega marktækur þar sem gögnin uppfylltu ekki forsendur marktæktarprófsins og gildir það sama um aðra greiningu eftir bakgrunni í töflunni. Um þrjú fjórðu svarenda með grunnskóla- og framhaldsskólamenntun og yfir helmingur svarenda með iðn- eða starfsmenntun stunda frekar staðnám en fjarnám eða dreifnám. Það voru einkum háskólamenntaðir sem voru skráðir í fjarnám (44%) og eins voru það einkum háskólamenntaðir og þeir sem höfðu starfs- eða iðnmenntun sem voru skráðir í dreifnám. Þá má sjá að svarendur í dreifbýli voru frekar skráðir í fjarnám en þeir sem búa í þéttbýli.

Þátttakendur í rýnihópum telja ágætt aðgengi að háskólanámi í fjarnámi og að aðstaða fyrir nemendur á svæðinu sé góð. Fólk þurfi því ekki lengur að flytja í burtu ef það vill sækja sér háskólamenntun. Þátttakendur bentu hins vegar á að upplýsingar um nám og námskosti mættu

vera aðgengilegri. Gott væri ef fólk gæti fundið á einum stað upplýsingar um nám og námskeið sem hægt er að sækja í gegnum fjarnám.

Tafla 16. Stundar þú námið í staðnámi eða fjarnámi? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi

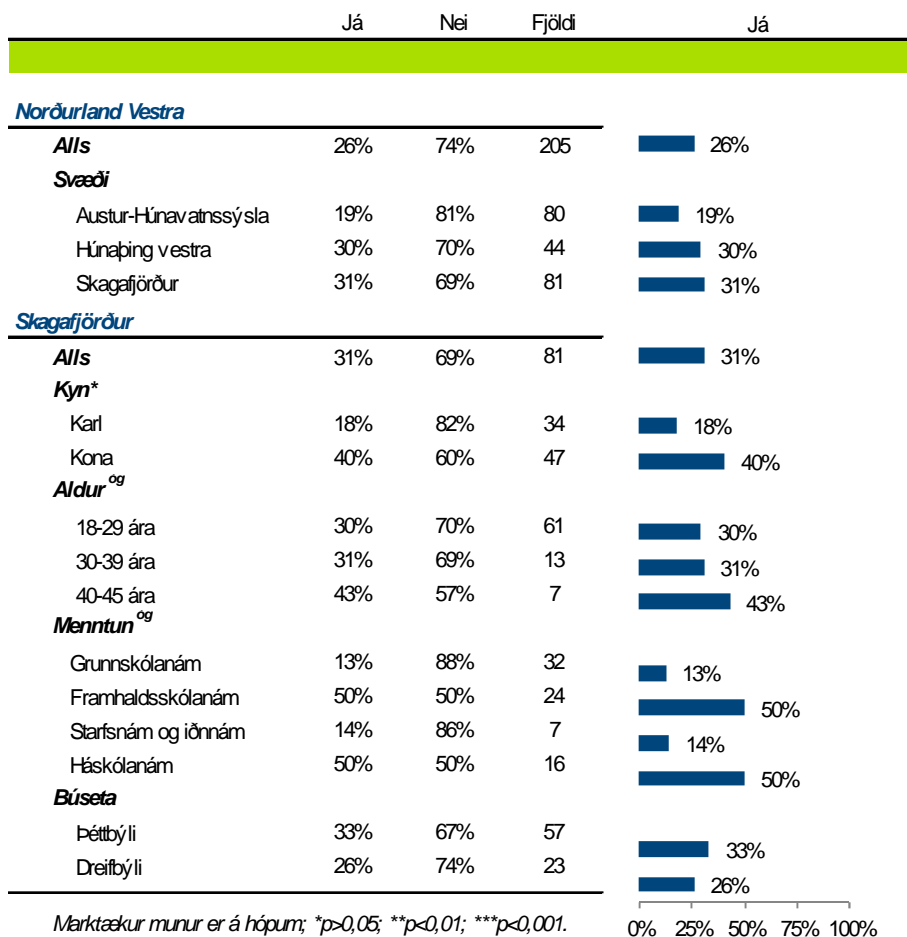
	Staðnámi	Fjarnámi	Dreifnámi	Annað fyrirkomulag	Fjöldi	Staðnámi
Norðurland Vestra						
Alls	64%	28%	7%	1%	212	64%
Svæði						
Austur-Húnavatnssýsla	56%	31%	11%	2%	81	56%
Húnaþing vestra	69%	27%	4%	0%	45	69%
Skagafjörður	69%	26%	5%	1%	86	69%
Skagafjörður						
Alls	69%	26%	5%	1%	86	69%
Kyn^{og}						
Karl	77%	20%	3%	0%	35	77%
Kona	63%	29%	6%	2%	51	63%
Aldur^{og}						
18-29 ára	82%	15%	3%	0%	66	82%
30-39 ára	23%	54%	15%	8%	13	23%
40-45 ára	29%	71%	0%	0%	7	29%
Menntun^{og}						
Grunnskólanám	78%	19%	3%	0%	37	78%
Framhaldsskólanám	75%	25%	0%	0%	24	75%
Starfsnám og iðnnám	57%	29%	14%	0%	7	57%
Háskólanám	38%	44%	13%	6%	16	38%
Búseta^{og}						
Þéttbýli	70%	22%	7%	2%	60	70%
Dreifbýli	64%	36%	0%	0%	25	64%

Marktækur munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.
óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktarprófs.

0% 25% 50% 75% 100%

Rétt innan við þriðjungur svarenda í Skagafirði (31%) hafði nýtt sér námsver í sinni heimabyggð, hlutfallslega mun fleiri konur en karlar (40% kvenna en 18% karla) (sjá töflu 17). Flestir höfðu nýtt sér námsver í aldursþópnum 40-45 ára (43%) og um helmingur svarenda með framhaldsskólamenntun og háskólamenntun. Ekki er ekki hægt að álykta um tölfræðilega marktækni í greiningu eftir aldri og menntun.

Tafla 17. Hefur þú nýtt þér námsver í þinni heimabyggð? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi

Marktækur munur er á hópum; * $p > 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.
óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktarprófs.

0% 25% 50% 75% 100%

Þeir námsmenn sem ekki höfðu nýtt sér námsver í sinni heimabyggð voru spurðir hvers vegna þeir höfðu ekki gert það. Niðurstöður þessa má sjá í töflunum 18 og 18b. Í spurningunni voru gefnar upp mismunandi mögulegar ástæður og mátti svarið merkja við allt sem hann taldi að ætti við sig. Eins og sjá má töldu flestir að ástæðan væri að þeir vissu ekki af námsverinu (63%), vissu ekki hvar það væri (54%) eða að þeim þætti betra að vera heima og læra (49%). Einnig svöruðu margir því til að þeir hefðu ekki útvegað sér aðgang að því eða að þeir þekktu engan þar (25-38%). Á bilinu 10-16% sögðu að þeir hefðu ekki tækifæri til að fara út af heimilinu eða að þeir ættu ekki samleið með þeim sem nýta sér námsverið.

Tafla 18. Af hverju hefur þú ekki nýtt þér námsver í þinni heimabyggð? Spurt meðal þeirra sem voru skráðir í skóla eða voru á námssamningi og höfðu ekki nýtt sér námsver í heimabyggð

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Finnst betra að vera heima og læra	18	49%	53	52%
Veit ekki til námsvers í minni heimabyggð	29	63%	54	47%
Veit ekki hvar það er	22	54%	41	38%
Hef ekki útvegað mér aðgang að því	15	38%	33	32%
Þekki engan sem er þar	8	25%	23	24%
Á ekki samleið með þeim sem nýta sér námsverið	3	10%	17	18%
Hef ekki tækifæri til að fara út af heimili mínu	6	16%	16	16%
Aðstaðan í heild sinni er ekki aðlaðandi	1	3%	5	6%
Netsamband er ekki nógu gott	2	7%	5	6%
Af öðrum ástæðum	12	34%	48	48%

Þátttakendur merktu við allt sem átti við þá. Aðeins svör frá þeim sem ekki hafa nýtt sér námsver í sinni heimabyggð.

Tafla 18b. Aðrar ástæður svarenda sem nýttu sér ekki námsver í sinni heimabyggð

Af öðrum ástæðum - Skagafjörður	Fjöldi
Er í námi annars staðar	3
Hef ekki tíma/Hef ekki þurft á því að halda	4
Ekki boðið upp á fjarnám í mínu námi	1
Bý ekki í byggðinni	2
Er með góða aðstöðu heima	1
Annað	1

Aðeins svör frá þeim sem ekki hafa nýtt sér námsver í sinni heimabyggð af öðrum ástæðum.

Endurmenntun

Rúmlega 40% svarenda í Skagafirði höfðu sótt sér endur- eða símenntun af einhverju tagi undangengin tvö ár, sem þeir töldu ekki til formlegs náms. Eins og sjá má í töflu 19 hafði yfir helmingur svarenda á aldrinum 40-45 ára og tæplega helmingur svarenda á aldrinum 30-39 ára sótt símenntun eða námskeið á þessu tímabili, en einungis um 30% svarenda á aldrinum 18-29 ára. Talsverður munur var á þátttöku fólks í símenntun og námskeiðssókn eftir menntun. Þannig virðast háskólamenntaðir hafa í hvað mestum mæli sótt símenntun undangengin tvö ár (59%) ásamt svarendum sem eru starfs- eða iðnmenntaðir (44%). Um 29% þeirra sem höfðu lokið

bóklegu námi á framhaldsskólastigi og 33% þeirra sem höfðu lokið grunnskólanámi höfðu sótt símenntun eða námskeið á þessu tímabili.

Tafla 19. Hefur þú lagt stund á endurmenntun, símenntun eða sótt námskeið á síðustu 24 mánuðum sem þú lítur ekki á sem hluta af formlegu námi (þ.e. það er ekki hluti af formlega skólakerfinu eftir því sem þú best veist)?

	Já	Nei	Fjöldi	Já
Norðurland Vestra				
Alls	38%	62%	745	38%
Svæði				
Austur-Húnavatnssýsla	37%	63%	287	37%
Húnaþing vestra	34%	66%	178	34%
Skagafjörður	42%	58%	280	42%
Skagafjörður				
Alls	42%	58%	280	42%
Kyn				
Karl	43%	57%	136	43%
Kona	41%	59%	144	41%
Aldur**				
18-29 ára	31%	69%	121	31%
30-39 ára	49%	51%	94	49%
40-45 ára	52%	48%	65	52%
Menntun***				
Grunnskólanám	33%	67%	96	33%
Framhaldsskólanám	29%	71%	48	29%
Starfsnám og iðnnám	44%	56%	48	44%
Háskólanám	59%	41%	82	59%
Starf				
Eigendur/stjóm./sérfr.	56%	44%	68	56%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	50%	50%	22	50%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	26%	74%	39	26%
Sjárvarútv./landb./iðnaður	44%	56%	45	44%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	40%	60%	57	40%
Nemar	24%	76%	29	24%
Án atvinnu	43%	57%	14	43%
Búseta				
Þéttbýli	41%	59%	191	41%
Dreifbýli	43%	57%	86	43%

Marktækur munur er á hópum; * $p > 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.
óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktarprófs.

0% 25% 50% 75% 100%

Eins og sjá má í töflum 20 og 20b höfðu flestir svarendur í Skagafirði sótt námskeið hjá Farskólanum (22%) eða á vegum eigin vinnustaðar (21%). Átta manns sóttu námskeið á vegum frjálsra félagasamtaka og á vegum Háskólans á Akureyri og sjö manns sóttu námskeið á vegum ökuskóla. Þátttakendur í rýnihópnum ræddu talsvert um Farskólann og framboð af námi þar. Þeir voru mjög ánægðir með skólann og töldu starfsemi hans stuðla að því að fólk héldist í heimabyggð. Þátttakendur töldu vanta hvatningu fyrir fólk til að sækja sér menntun eða endurmenntun. Þeir ræddu nám og námskeið sem haldin hafa verið í samvinnu við fyrirtæki og stofnanir og töldu það góða leið til að styðja fólk til náms. Þá hafi starfsmenn verið hvattir til að sækja sér menntun sem þeir gátu stundað meðfram starfi. Ennfremur var bent á að margir nemendur hefðu verið ánægðir með þetta fyrirkomulag og vildu þátttakendur sjá fleiri slík námstækifæri.

Tafla 20. Hver stóð fyrir námskeiðinu sem þú sóttir? Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Vinnustaður	25	21%	66	24%
Farskólinn	26	22%	46	16%
Frjáls félagasamtök	8	7%	19	7%
Landbúnaðarháskólinn á Hvanneyri	2	2%	12	4%
Háskólinn á Akureyri	8	7%	10	4%
Ökuskóli	7	6%	9	3%
Fjölbrautaskóli Norðurlands vestra	4	3%	8	3%
Iðan - Fræðslusetur	3	3%	6	2%
Háskóli Íslands / Endurmenntun HÍ	3	3%	6	2%
Vinnumálastofnun eða Vinnueftirlitið	2	2%	5	2%
Slysavamarskóli/Slysavamarfélag	3	3%	5	2%
Premennt	1	1%	5	2%
Landsbjörg	1	1%	5	2%
Stéttarfélag	1	1%	4	1%
Umhverfisstofnun	2	2%	3	1%
Sjúkralutningaskóli	0	0%	3	1%
Hestamannafélag	0	0%	3	1%
Annar aðili	23	19%	64	23%
Fjöldi svara	119	100%	279	100%

Tafla 20b. Hver stóð fyrir námskeiðinu sem þú sóttir?

Annar aðili - Skagafjörður	Fjöldi
Alþjóðlega frjálsíþróttasambandið	1
Ás einhverfumiðstöð	1
Búfræðingur	1
Byggðasamtök Skagafirðinga	1
ECYC	1
Erlend samtök í Portúgal	1
Fisk seafood	1
Greiningar- og ráðgjafastöð ríkisins	1
Háskólinn á Hvanneyri	1
Heilsali	1
Hraðlestrarskólinn	1
Kennaraþing	1
Lifandi ráðgjöf	1
Lokstor, Danmörku	1
NTV	1
Nýherji	1
Rafiðnaðarsambandið	1
Rauði krossinn	1
Ráðgjafamiðstöð landbúnaðarins	1
Reiðskóli Antons Nielssonar	2
Sjálfbjörg	1

Aðeins svör frá þeim sem sóttu námskeið hjá öðrum aðila.

Tafla 21 gefur yfirlit yfir efni þeirra námskeiða sem svarendur sóttu undangengin tvö ár og eru þau annars vegar flokkuð í starfstengd námskeið og hins vegar í námskeið tengd tómstundum. Eins og sjá má tilheyrði meirihluti námskeiðanna, sem svarendur í Skagafirði nefndu, starfstengdum námskeiðum, eða 66% þeirra. Flestir svarendur í Skagafirði höfðu sótt starfstengd námskeið tengd öryggismálum og tölvum, eða 15% og slíkt hið sama gildi um svarendur Norðurlands vestra í heild sinni. Á bilinu 11-13% svarenda höfðu sótt starfstengd námskeið tengd menntun, uppeldi eða íþróttum og landbúnaði og iðngreinum. Um 8-12% höfðu sótt tómstundanámskeið tengd íþróttum, útivist og heilsu og tungumálum, listum og matreiðslu.

Tafla 21. Hvert var efni námskeiðsins sem þú sóttir? Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hutfall	Fjöldi	Hutfall
Starfstengt				
Öryggismál / Tölvur	16	15%	36	15%
Starfsmannamál / Stjórnun	5	5%	13	5%
Landbúnaður / löngreinar	11	11%	33	14%
Vélar / Ökutæki	9	9%	18	7%
Menntun / Uppeldi / Íþróttir	14	13%	41	17%
Annað	13	13%	29	12%
Tómstundir				
Íþróttir / Útivist / Heilsa	8	8%	16	7%
Tungumál / Listir / Matreiðsla	12	12%	25	10%
Tölvur	3	3%	7	3%
Skyndihjálp / Öryggismál	4	4%	9	4%
Handið	6	6%	8	3%
Annað	3	3%	8	3%
Fjöldi svara	104	100%	243	100%

Þátttakendur í rýnihópnum töldu mikla grósku í mannlífi á svæðinu, að menningarlífið væri blómlegt og oft mikið um að vera í listum.

Maður kemst ekki yfir að, að hérna skoða og sjá allt sem er að gerast, sérstaklega svona um sæluvikur og svona, en það er óskapleg gróska mundi ég segja.

Þeir bentu á að námskeið í listum og tómstundum væru mikilvæg mannlífinu og vildu gjarnan sjá fleiri slík. Þeir töldu mikinn auð í þekkingu tengdri handverki sem hægt væri að nýta í auknum mæli og nefndu þá stofnanir eins og Textílfsetrið og Gamla kvennaskólann. Með því að kenna eldri vinnubrögð meðfram nýrri tækni væri hægt að stuðla að því að arfleið og sköpun frá svæðinu glattist ekki. Slík starfsemi byði upp á mikla möguleika í hönnun. Í máli eins viðmælanda kom meðal annars fram:

Og það væri hægt að tengja það einmitt sko þessum, þessari sérstöðu sem er hérna kannski á svæðinu sko, við erum með alveg sérstaka rósavettlinga og við erum með sérstaka, sérstök þrjónasjöl sem finnast hvergi hér, að passa upp á að þessi arfur glattist ekki.

Í rýnihópnum kom einnig fram hugmynd að auknu samstarfi Þekkingasetursins við háskóla víðs vegar um landið um verkefni sem nemendur gætu unnið að í Skagafjarðarsýslu. Slík verkefni

gætu orðið til þess að efla áhuga fólks á svæðinu auk þess sem það myndi auðga mannlífið á svæðinu.

Tafla 22 gefur yfirlit yfir hvar námskeiðin voru haldin sem svarendur tilgreindu að hafa sótt á undangengnum tveimur árum. Eins og sjá má sótti meirihluti svarenda í Skagafirði sem og á Norðurlandi vestra öllu námskeiðin á Norðurlandi (53-57%), en á bilinu 28-32% þeirra sóttu námskeið sem haldin voru á höfuðborgarsvæðinu. Um 48% svarenda í Skagafirði sem sóttu námskeið á Norðurlandi sóttu þau á Sauðárkróki, en um 21% sótti námskeið á Akureyri og 15% í Farskólanum.

Tafla 22. Hvar var námskeiðið sem þú sóttir haldið? Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hútfall	Fjöldi	Hútfall
Landsvæði				
Norðurland	61	57%	132	53%
Höfuðborgarsvæði	30	28%	80	32%
Suðvesturland	2	2%	3	1%
Suðurland	2	2%	3	1%
Vesturland	3	3%	6	2%
Austurland	0	0%	2	1%
Annað	9	8%	25	10%
Fjöldi svara	107	100%	251	100%
Norðurland				
Akureyri	13	21%	26	20%
Blönduós	3	5%	32	24%
Gauksmýri	0	0%	4	3%
Hólar í Hjaltaðal	1	2%	1	1%
Húnavallaskóli	0	0%	1	1%
Hvammstangi	1	2%	11	8%
Sauðárkrókur	29	48%	38	29%
Skagaströnd	0	0%	2	2%
Varmahlíð	5	8%	5	4%
Farskólinn	9	15%	9	7%
Annað	0	0%	3	2%
Fjöldi svara	61	100%	132	100%

Tafla 23 sýnir niðurstöður um lengd þeirra námskeiða sem svarendur sóttu undangengið tveggja ára tímabil. Eins og sjá má voru flest námskeiðin tiltölulega stutt, þ.e. vörðu í þrjá daga eða skemur, en um þriðjungur var fjórir dagar eða lengri. Ekki var unnt að greina hvort munur var á lengd námskeiða sem sótt voru eftir aldri og menntun þar sem gögnin uppfylltu ekki forsendur marktektarprófsins. Svo virðist þó sem fólk undir þrítugu hafi frekar en fólk yfir þrítugu sótt lengri námskeið, þ.e. námskeið sem eru lengri en þrír dagar (43% undir þrítugu samanborið við 29-33% yfir þrítugu).

Tafla 23. Lengd námskeiðs sem sótt var. Svarað var til um það námskeið sem síðast var sótt ef viðkomandi sótti fleiri en eitt námskeið

	Hálfur dagur eða styttra	Heill dagur	Tveir dagar	Þrír dagar	Fjórir til fimm dagar	Fleiri en fimm dagar	Fjöldi	Þrír dagar eða styttra
Norðurland Vestra								
Alls	14%	25%	19%	13%	12%	16%	224	72%
Svæði								
Austur-Húnavatnssýsla	19%	30%	17%	13%	7%	15%	101	78%
Húnaþing vestra	9%	34%	18%	14%	11%	14%	56	75%
Skagafjörður	13%	16%	23%	14%	16%	18%	110	65%
Skagafjörður								
Alls	13%	16%	23%	14%	16%	18%	110	65%
Kyn								
Karl	6%	11%	23%	19%	21%	21%	53	58%
Kona	19%	21%	23%	9%	12%	16%	57	72%
Aldur^{og}								
18-29 ára	11%	9%	26%	11%	23%	20%	35	57%
30-39 ára	14%	19%	21%	17%	14%	14%	42	71%
40-45 ára	12%	21%	21%	12%	12%	21%	33	67%
Menntun^{og}								
Grunnskólanám	11%	14%	29%	7%	14%	25%	28	61%
Framhaldsskólanám	15%	8%	23%	8%	31%	15%	13	54%
Starfsnám og iðnnám	0%	28%	11%	17%	33%	11%	18	56%
Háskólanám	17%	17%	23%	17%	8%	19%	48	73%
Búseta								
Þéttbýli	12%	15%	16%	19%	21%	16%	73	63%
Dreifbýli	14%	20%	31%	3%	9%	23%	35	69%

0% 25% 50% 75% 100%

Marktekkur munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

Áhugi á námi

Pátttakendur voru spurðir hvort þeir hefðu áhuga á að afla sér frekari menntunar á næstu þremur árum. Í töflu 24 kemur fram að langflestir, eða tæplega níu af hverjum tíu, hafa áhuga á að stunda nám eða fræðslu af einhverjum toga og yfir 60% hafa áhuga á að stunda formlegt nám sem lýkur með gráðu eða starfsréttindum.

Tafla 24. Hefur þú áhuga á að stunda einhvers konar nám á næstu þremur árum? T.d. formlegt nám, fræðslu, símenntun eða námskeiðum tengdum áhugamálum?

	Já, ég hef áhuga á formlegu námi sem ég lýk með gráðu eða starfsréttindum	Já, ég hef áhuga á fræðslu/símenntun eða námskeiðum tengdum áhugamálum	Já, ég hef bæði áhuga á formlegu námi og á fræðslu/símenntun eða námskeiðum tengdum áhugamálum	Nei	Fjöldi	Áhugi á formlegu námi
Norðurland Vestra						
Alls	23%	26%	38%	13%	685	61%
Svæði						
Austur-Húnavatnssýsla	24%	23%	40%	13%	269	64%
Húnaþing vestra	18%	29%	41%	12%	164	59%
Skagafjörður	26%	27%	33%	14%	252	59%
Skagafjörður						
Alls	24%	23%	40%	13%	269	64%
Kyn						
Karl	26%	27%	32%	16%	129	57%
Kona	22%	19%	48%	11%	140	70%
Aldur*						
18-29 ára	31%	13%	43%	13%	114	74%
30-39 ára	20%	28%	41%	11%	100	61%
40-45 ára	16%	33%	33%	18%	55	49%
Menntun						
Grunnskólanám	28%	23%	35%	14%	104	63%
Framhaldsskólanám	28%	11%	47%	14%	36	75%
Starfsnám og iðnnám	22%	30%	36%	13%	64	58%
Háskólanám	19%	22%	50%	9%	58	69%
Starf*						
Eigendur/stjóm./sérfr.	17%	25%	48%	10%	52	65%
Tæknar/sérn.st.f./skrifst.f.	20%	32%	41%	7%	41	61%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	19%	12%	62%	7%	42	81%
Sjávarút. /landb./iðnaður	25%	25%	35%	15%	40	60%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	29%	27%	29%	15%	55	58%
Nemar	43%	13%	22%	22%	23	65%
Án atvinnu	11%	11%	44%	33%	9	56%
Búseta						
Þéttbýli	26%	21%	40%	13%	176	66%
Dreiftbýli	20%	27%	39%	14%	90	59%

Marktaður munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

0% 25% 50% 75% 100%

Eins og sjá má í töflu 24 er yngsti hópurinn, sá undir þrítugu, mun áhugasamari en eldri hóparnir um að afla sér formlegrar menntunar (74% samanborið við 49-61%). Eins má sjá að hlutfall

þeirra sem hafa eingöngu áhuga á símenntun eða námskeiðum fer hækkandi með hverjum aldurshóp. Hlutfallslega flestir einstaklingar í afgangi- og þjónustustörfum hafa áhuga á að sækja sér frekari formlegrar menntunar (81%) samanborið við 56-65% einstaklinga í öðrum starfsgreinum.

Þátttakendur sem höfðu áhuga á að afla sér formlegrar menntunar á næstu þremur árum voru spurðir hvers konar nám þeir hefðu áhuga á að sækja. Í töflu 25 má sjá yfirlit yfir þá svarmöguleika sem í boði voru og fjölda og hlutfall svarenda sem merktu við tiltekna flokka en mátti merkja við allt sem við átti. Eins og sjá má hafði um fimmtungur þessa hóps í Skagafirði áhuga á að bæta við sig framhaldsmenntun á háskólastigi, 14% höfðu áhuga á að afla sér grunnmenntunar á háskólastigi og 13% höfðu áhuga á að afla sér iðnmenntunar. Athygli vekur að dreifing svara í Skagafirði er mjög áþekkt þeirri á Norðurlandi vestra í heild sinni.

Tafla 25. Hvers konar nám hefðir þú áhuga á að sækja? Spurt meðal þeirra sem höfðu áhuga á að stunda formlegt nám á næstu þremur árum

	Skagafjörður		Norðurland vestra	
	Fjöldi	Hlutfall	Fjöldi	Hlutfall
Grunnþekkingu í bóklegum greinum	11	4%	44	6%
Bóklegu námi á framhaldsskólastigi	26	9%	65	9%
Starfsnámi	19	7%	70	9%
Iðnmenntun	38	13%	107	14%
Námi í sérskólum á eða við háskólastig	17	6%	40	5%
Grunnnámi á háskólastigi	40	14%	139	18%
Framhaldsnámi á háskólastigi	55	19%	150	20%
Annað	13	5%	25	3%

Þátttakendur merktu við allt sem átti við þá.

Þátttakendur sem höfðu áhuga á að afla sér formlegrar menntunar á næstu þremur árum voru sömuleiðis spurðir á hvaða sviði eða í hvaða grein þeir hefðu áhuga á að mennta sig. Í töflu 26 hafa niðurstöður verið teknar saman fyrir þessa spurningu og flokkaðar eftir námssviðum. Eins og sjá má nefndu flestir svarendur í Skagafirði, eða 21%, greinar á sviði starfsmenntunar og iðngreina. Um 16% nefndu greinar sem flokka má undir félagsvísindi og 9% nefndu greinar sem flokka má undir menntavísindi, uppeldisfræði og íþróttir. Mun færri nefndu aðra flokka eða svið námsgreina.

Tafla 26. *Á hvaða sviði eða í hvaða grein hefðir þú helst áhuga á að mennta þig?
Svarendur í Skagafirði*

	<i>Fjöldi</i>	<i>Hlutfall</i>	<i>Námsgreinar og námssvið</i>
Félagsvísindi	34	16%	
	1		Ferðamálafræði
	5		Félagsfræði
	2		Félagsvísindi
	2		Fjölmiðlafræði
	1		Hagfræði
	8		Mannauðs- og stjórnumám
	3		Nám í bókhaldi og reikningshaldi
	2		Tómstundafræði
	10		Viðskiptafræði
Starfsmenntun og iðngreinar	46	21%	
	2		Bífvélavirkjun
	7		Búfræði
	1		Endurskoðun
	1		Flugnám
	1		Garðyrkja
	1		Hárgreiðsla
	3		Húsmiði
	2		Iðnmenntun
	1		Leiðsögunám
	1		Loðdýrarækt
	2		Málmiðn
	1		Nám í Lögregluskólanum
	1		Nám tengt ferðaþjónustu
	2		Nám tengt hestamennsku
	5		Nám tengt landbúnaði
	2		Nám tengt matvæðisfræði
	1		Pípulagnir
	1		Rafsuðunám
	2		Rafvirkjun
	3		Smíði
	2		Snyrtifræði og förðun
	3		Stýrimanna- og skipstjóraréttindi
	1		Vélstíóm
Menntavísindi, uppeldisfræði og íþróttir	19	9%	
	2		Framhaldsnám í kennslufræðum
	1		Framhaldsnám í leikskólakennarafræðum
	7		Kennslufræði
	2		Nám af íþróttasviði
	2		Nám af menntavísindasviði
	1		Námskeið fyrir leiðbeinendur sem starfa í leikskólum
	1		Nám tengt börnum
	1		Nám tengt ráðgjöf og fræðslu
	1		Sérkennsla og talmeinafræði
	1		Þroskabiálfræði

Svarendur nefndu margir fleiri en eitt atriði. Framhald af töflu á næstu síðu.

**Tafla 26 frh. Á hvaða sviði eða í hvaða grein hefðir þú helst áhuga á að mennta þig?
Svarendur í Skagafirði**

	<i>Fjöldi</i>	<i>Hlutfall</i>	<i>Námsgreinar og námssvið</i>
Hugvísindi og tungumál	12	6%	
	1		Bókmenntir
	1		Guðfræði
	2		Heimspæki
	1		Hugvísindi
	2		Íslenska
	2		Sagnfræði
	3		Tungumál
Listgreinar	7	3%	
	1		Grafísk hönnun
	2		Kvikmyndagerð
	1		Leiklist
	2		Listgreinar
	1		Sönglist
Heilbrigðisvísindi	16	7%	
	4		Heilbrigðisvísindi
	1		Heilbrigðisverkfræði
	2		Hjúkrunarfræði
	1		Hreyfivísindi
	1		Læknisfræði
	6		Sálfræði
	1		Stuðningsfulltrúi, sjúkraliði eða iðubjálfun
Verkfræði, raungreinar og náttúruvísindi	17	8%	
	1		Aðgerðagreiningar
	1		Byggingarverkfræði
	2		Líffræði
	3		Náttúruvísindi
	3		Raungreinar
	1		Sjávarútvegsfræði
	4		Tölvunarfræði
	1		Umhverfisfræði
	1		Upplýsingatekni
Annað	2	1%	
	1		Björgerð
	1		Nám til stúdentsprófs

Svarendur nefndu margir fleiri en eitt atriði.

Þátttakendur sem höfðu áhuga á að sækja námskeið af einhverju tagi eða símenntun á næstu þremur árum voru einnig spurðir hvers konar námskeið eða endurmenntun þeir hefðu áhuga á að sækja. Í töflu 27 hafa niðurstöður verið teknar saman fyrir þessa spurningu og flokkaðar eftir mismunandi sviðum náms/fræðslu. Eins og sjá má nefndu flestir svarendur í Skagafirði, eða 18%, námskeið eða fræðslu á sviðum handverks, lista, matreiðslu eða tungumála og umtalsverður hópur (10%) nefndi námskeið sem ætla má að séu starfstengdari í eðli sínu á sviði landbúnaðar, iðngreina eða starfsnáms.

Tafla 27. Hvers konar námskeið eða endurmenntun hefur þú áhuga á að sækja?
Svarendur í Skagafirði

	Földi	Hlutfall	Nám og endurmenntun
Menntavísindi / Uppeldismál / Íþróttþjálfari	7	3%	
	1		Endurmenntun í leikskólafræðum
	1		Endurmenntun í talmeinafræði
	2		Kennslufræði
	1		KSÍ þjálfunarmenntun
	1		Námskeið tengd börnum
	1		Stuðningsfulltrúanáms
Heilbrigðismál og ummönun	12	6%	
	1		Framhaldsnám í sálfræði
	1		Handleiðslufræði og sálgæsla
	2		Hjúkrunarfræði
	1		Iðjupjálfun
	1		Námskeið á heilbrigðissviði
	2		Námskeið í óhefðbundnum meðferðum
	2		Námskeið sem tengjast starfi með fölluðu fólki
	1		Sálfræði
	1		Proskapjálfun
Landbúnaður / Iðngreinar / Starfsnám	22	10%	
	1		Húsamiði
	1		Járnsmiði
	1		Logsuðunám
	3		Námskeið sem tengjast bifreiðum
	1		Námskeið í vélavirkjun
	1		Námskeið sem tengjast ferðamálaíðnaði
	9		Námskeið tengt landbúnaði og búfræðum
	1		Námskeið tengt matvæðaiðnaði
	1		Námskeið um fiskeldi
	1		Námskeið um vinnuvélar
	2		Trésmiði
Íþróttir / Útivist / Heilsa	16	7%	
	1		Hugleiðslunámskeið
	1		Jóga
	2		Kötun
	9		Námskeið tengt hesta- og reiðmennsku
	2		Námskeið tengt íþróttum og heilsu
	1		Sjálfsstyrkinganámskeið
Stjórnun / Starfsmannamál / Bókhalð	14	6%	
	1		Sjálfbær stjórnun
	1		Samningatækni
	3		Námskeið tengt rekstri og bókhalði
	1		Samskiptatækni
	7		Stjórnun, mannaúts- og verkefnastjórnun
	1		Vélvirkjun

Svarendur nefndu margir fleiri en eitt atriði. Framhald af töflu á næstu síðu.

Tafla 27 frh. Hvers konar námskeið eða endurmenntun hefur þú áhuga á að sækja?
Svarendur í Skagafirði

	Földi	Hlutfall	Nám og endurmenntun
Handverk / Listir / Matreiðsla / Tungumál	38	18%	
	2		Bólstrun
	2		Gull- og silfursmiði, skartgripagerð
	6		Hánnyrðir
	1		Hönnun
	2		Kvikmyndanáám
	5		Matreiðslunámskeið
	3		Námskeið í skapandi greinum
	1		Námskeið í vefnaði
	1		Námskeið tengt bókmenntum
	2		Prjónanámskeið
	3		Saumanámskeið
	2		Söngur
	2		Tónlistanáám
	4		Tungumalanám
	1		Útskurður
	1		Þjóðbúningasaumur
Tölvur / Tækni	12	6%	
	2		Námskeið í upplýsingatækni
	10		Tölvunámskeið
Félagsvísindi / Hugvísindi / Náttúruvísindi	7	3%	
	2		Félagsfræði
	1		Íslenskunám
	1		Málfræðinámskeið
	1		Námskeið um alþjóðaviðskipti
	2		Viðskiptafræði
Annað	18	8%	
	4		Hef áhuga á allskyns námskeiðum
	1		Námskeið á vegum Rafiðnaðarsambandsins
	1		Námskeið í stærðfræði
	2		Námskeið og námsleiðir til að ljúka stúdentsprófi
	1		Námskeið sem gagnast í núverandi námi
	3		Námskeið sem gagnast í núverandi starfi
	3		Námskeið sem tengjast áhugamálum
	1		námskeið á vegum Landsbjargar
	1		Nám til bilprófs
	1		Styttri starfstengd námskeið sem gefa hagnýta þekkingu

* Svarendur nefndu margir fleiri en eitt atriði.

Viðhorf til námsframboðs

Pátttakendur í spurningakönnuninni voru beðnir að taka afstöðu til 10 fullyrðinga til að meta viðhorf þeirra til námsframboðs á svæðinu. Svarendur tóku meðal annars afstöðu til fullyrðingarinnar „Nægilegt framboð er af námi á framhaldsskólastigi fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð“.

Tafla 28. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Nægilegt framboð er af námi á framhaldsskólastigi fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Frekar/mjög ósammála
Norurland Vestra						
Alls	14%	40%	16%	18%	11%	691
Svæði***						
Austur-Húnavatnssýsla	9%	29%	18%	26%	17%	270
Húnaþing vestra	12%	40%	19%	19%	10%	162
Skagafjörður	21%	51%	13%	9%	6%	259
Skagafjörður						
Alls	21%	51%	13%	9%	6%	259
Kyn						
Karl	26%	52%	11%	7%	5%	123
Kona	17%	51%	15%	11%	7%	136
Aldur						
18-29 ára	25%	50%	9%	10%	6%	114
30-39 ára	15%	55%	16%	11%	2%	85
40-45 ára	22%	48%	15%	5%	10%	60
Menntun						
Grunnskólanám	17%	56%	12%	8%	7%	89
Framhaldsskólanám	26%	54%	4%	9%	7%	46
Starfsnám og iðnnám	21%	44%	16%	9%	9%	43
Háskólanám	22%	49%	16%	11%	3%	76
Starf⁶⁹						
Eigendur/stjóm./séfr.	22%	50%	14%	9%	5%	64
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	27%	36%	18%	14%	5%	22
Afgreiðslu-/þjónustuf.	19%	50%	14%	11%	6%	36
Sjárvarútv./landb./iðnaður	32%	44%	7%	7%	10%	41
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	13%	63%	13%	8%	2%	52
Nemar	22%	59%	11%	4%	4%	27
Án atvinnu	15%	54%	8%	8%	15%	13
Búseta						
Þéttbýli	22%	50%	13%	8%	8%	181
Dreifbýli	18%	57%	12%	12%	1%	76

Marktækur munur er á háþpum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktarprófs.

Marktæktarpróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

0% 25% 50% 75% 100%

Eins og sjá má í töflu 28 voru aðeins 15% svarenda í Skagafirði ósammála fullyrðingunni um að framboð af námi á framhaldsskólastigi væri ekki nægilegt í heimabyggð. Hlutfallslega voru mun fleiri ósammála fullyrðingunni í Austur-Húnavatnssýslu (43%) og í Húnaþingi vestra (29%). Ekki var tölfræðilega marktækur munur á afstöðu svarenda til fullyrðingarinnar eftir bakgrunni þeirra.

Í töflu 29 má sjá niðurstöður um afstöðu svarenda til fullyrðingarinnar „Nægilegt framboð er af námi á háskólastigi fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð“. Um tveir af hverjum þremur voru ósammála fullyrðingunni, bæði í Skagafirði sem og á svæðinu í heild.

Svarendur voru sömuleiðis beðnir um að taka afstöðu til fullyrðingarinnar „Nægilegt framboð er af endurmenntun fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð“. Eins og sjá má í töflu 30 voru hlutfallslega færri ósammála fullyrðingunni í Skagafirði (29%) en í Austur-Húnavatnssýslu (49%) og í Húnaþingi vestra (40%). Hlutfallslega voru fleiri konur (31%) en karlar (27%) ósammála því að nægilegt framboð væri af endurmenntun fyrir fólk í heimabyggð. Munur var eftir menntun en 44% háskólamenntaðra og 31% þeirra sem lokið höfðu starfs- eða iðnnámi voru ósammála því að nægilegt framboð af endurmenntun væri í heimabyggð samanborið við 23% þeirra sem lokið höfðu grunnskólanámi og aðeins 13% þeirra sem lokið höfðu framhaldsskólanámi.

Tafla 29. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Nægilegt framboð er af námi á háskólastigi fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Frekar/mjög ósammála
Norðurland Vestra							
Alls	3%	16%	17%	33%	32%	657	65%
Svæði							
Austur-Húnavatnssýsla	3%	13%	14%	36%	33%	257	69%
Húnaþing vestra	4%	13%	18%	26%	39%	151	65%
Skagafjörður	2%	20%	18%	33%	27%	249	60%
Skagafjörður							
Alls	2%	20%	18%	33%	27%	249	60%
Kyn							
Karl	0%	19%	18%	34%	28%	114	62%
Kona	4%	21%	18%	33%	25%	135	58%
Aldur							
18-29 ára	1%	20%	18%	30%	31%	108	61%
30-39 ára	1%	14%	24%	39%	22%	83	60%
40-45 ára	5%	28%	10%	33%	24%	58	57%
Menntun							
Grunnskólanám	0%	19%	13%	34%	35%	80	69%
Framhaldsskólanám	0%	19%	26%	30%	26%	43	56%
Starfsnám og iðnnám	2%	19%	21%	33%	24%	42	57%
Háskólanám	4%	23%	18%	36%	20%	80	56%
Starf							
Eigendur/stjóm./sérfr.	5%	22%	12%	40%	22%	65	62%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	0%	24%	14%	48%	14%	21	62%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	0%	21%	12%	29%	38%	34	68%
Sjárvarútv./landb./iðnaður	3%	18%	29%	26%	24%	38	50%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	2%	26%	20%	30%	22%	46	52%
Nemar	0%	10%	24%	24%	41%	29	66%
Án atvinnu	0%	17%	17%	42%	25%	12	67%
Búseta							
Þéttbýli	1%	17%	19%	35%	29%	171	64%
Dreifbýli	4%	26%	17%	32%	21%	76	53%

Marktaekur munur er á hópum; * $p > 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

Marktektarpróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

0% 25% 50% 75% 100%

Tafla 30. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Nægilegt framboð er af endurmenntun fyrir fólk sem býr í minni heimabyggð

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Frekar/mjög ósammála
Norðurland Vestra							
Alls	5%	34%	22%	25%	14%	621	39%
Svæði***							
Austur-Húnavatnssýsla	4%	26%	22%	28%	20%	239	49%
Húnaþing vestra	6%	31%	24%	26%	14%	144	40%
Skagafjörður	5%	44%	22%	21%	8%	238	29%
Skagafjörður							
Alls	5%	44%	22%	21%	8%	238	29%
Kyn*							
Karl	8%	49%	16%	21%	5%	112	27%
Kona	2%	39%	28%	20%	11%	126	31%
Aldur							
18-29 ára	4%	53%	23%	13%	6%	98	19%
30-39 ára	4%	36%	25%	28%	7%	85	35%
40-45 ára	9%	38%	16%	22%	15%	55	36%
Menntun**							
Grunnskólanám	10%	42%	25%	16%	8%	77	23%
Framhaldsskólanám	0%	68%	20%	8%	5%	40	13%
Starfsnám og iðnnám	3%	44%	23%	21%	10%	39	31%
Háskólanám	4%	31%	21%	34%	10%	77	44%
Starf							
Eigendur/stjóm./sérfr.	5%	35%	18%	31%	11%	62	42%
Tæknar/sérn.st.f./skrifst.f.	11%	47%	11%	26%	5%	19	32%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	6%	44%	21%	18%	12%	34	29%
Sjárvarúv./landb./iðnaður	6%	39%	25%	19%	11%	36	31%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	4%	57%	20%	14%	4%	49	18%
Nemar	0%	52%	30%	17%	0%	23	17%
Án atvinnu	9%	27%	55%	0%	9%	11	9%
Búseta							
Þéttbýli	4%	42%	22%	22%	10%	166	32%
Dreifbýli	7%	46%	24%	19%	4%	70	23%

Marktækur munur er á hópum; * $p > 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktarprófs.

Marktæktarpróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

Í töflu 31 má sjá niðurstöður um afstöðu svarenda til fullyrðingarinnar „Aukin menntun fólks í minni heimabyggð myndi skila sér í fjölbreyttara atvinnulífi“. Tæplega fjórir af hverjum fimm svarendum í Skagafirði, sem og á Norðurlandi vestra í heild, voru annað hvort frekar eða mjög sammála fullyrðingunni og um þriðjungur mjög sammála henni.

Tafla 31. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Aukin menntun fólks í minni heimabyggð myndi skila sér í fjölbreyttara atvinnulífi

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Mjög sammála
Norðurland Vestra							
Alls	35%	43%	12%	7%	3%	694	35%
Svæði							
Austur-Húnavatnssýsla	36%	40%	11%	8%	4%	270	36%
Húnaþing vestra	34%	45%	12%	6%	2%	164	34%
Skagafjörður	33%	46%	12%	6%	3%	260	33%
Skagafjörður							
Alls	33%	46%	12%	6%	3%	260	33%
Kyn							
Karl	34%	43%	12%	8%	3%	127	34%
Kona	33%	48%	13%	4%	2%	133	33%
Aldur							
18-29 ára	30%	45%	18%	5%	2%	109	30%
30-39 ára	37%	47%	7%	5%	3%	91	37%
40-45 ára	33%	45%	10%	8%	3%	60	33%
Menntun							
Grunnskólanám	31%	46%	15%	7%	1%	85	31%
Framhaldsskólanám	39%	41%	16%	2%	2%	44	39%
Starfsnám og iðnnám	28%	50%	13%	4%	4%	46	28%
Háskólanám	38%	46%	6%	6%	4%	80	38%
Starf^{og}							
Eigendur/stjóm./sérfr.	44%	39%	9%	5%	3%	64	44%
Tæknar/sérn.st.f./skrifst.f.	41%	59%	0%	0%	0%	22	41%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	29%	49%	14%	6%	3%	35	29%
Sjárvarúv./landb./iðnaður	35%	42%	14%	5%	5%	43	35%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	20%	54%	13%	11%	2%	54	20%
Nemar	35%	43%	22%	0%	0%	23	35%
Án atvinnu	36%	50%	7%	7%	0%	14	36%
Búseta							
Þéttbýli	39%	42%	14%	3%	2%	177	39%
Dreifbýli	22%	54%	10%	10%	4%	81	22%

0% 25% 50% 75% 100%

Marktækur munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktaþrófs.

Marktæktaþróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

Eins og sjá má í töflu 32 voru 70% svarenda í Skagafirði frekar eða mjög sammála fullyrðingunni „Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast líkur mínar á að fá góða vinnu í minni heimabyggð“ samanborið við 51-54% svarenda í Austur-Húnavatnssýslu og í Húnaþingi vestra. Ekki var tölfræðilega marktækur munur eftir bakgrunnspáttum.

Tafla 32. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast líkur mínar á að fá góða vinnu í minni heimabyggð

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Mjög sammála
Norðurland Vestra							
Alls	21%	38%	20%	13%	8%	708	21%
Svæði***							
Austur-Húnavatnssýsla	21%	30%	23%	16%	10%	273	21%
Húnaþing vestra	18%	36%	21%	14%	11%	164	18%
Skagafjörður	23%	47%	16%	9%	5%	271	23%
Skagafjörður							
Alls	23%	47%	16%	9%	5%	271	23%
Kyn							
Karl	24%	44%	13%	14%	5%	131	24%
Kona	21%	50%	19%	5%	5%	140	21%
Aldur							
18-29 ára	31%	46%	13%	8%	3%	116	31%
30-39 ára	16%	48%	21%	10%	5%	94	16%
40-45 ára	18%	49%	13%	11%	8%	61	18%
Menntun							
Grunnskólanám	30%	47%	13%	6%	4%	94	30%
Framhaldsskólanám	31%	38%	22%	7%	2%	45	31%
Starfsnám og iðnnám	16%	44%	16%	18%	7%	45	16%
Háskólanám	15%	55%	17%	9%	5%	82	15%
Starf^{og}							
Eigendur/stjóm./sérfr.	13%	50%	22%	10%	4%	68	13%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	27%	45%	14%	9%	5%	22	27%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	26%	51%	14%	3%	6%	35	26%
Sjárvarúv./landb./iðnaður	26%	43%	12%	12%	7%	42	26%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	21%	53%	12%	9%	5%	57	21%
Nemar	32%	46%	11%	11%	0%	28	32%
Án atvinnu	43%	36%	14%	0%	7%	14	43%
Búseta							
Þéttbýli	26%	47%	17%	8%	3%	186	26%
Dreifbýli	16%	48%	14%	13%	8%	83	16%

Marktaekur munur er á hópum; * $p > 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktaþrófs.

Marktæktaþróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

0% 25% 50% 75% 100%

Meira en 40% svarenda í Skagafirði og á Norðurlandi vestra í heild sinni voru frekar eða mjög sammála fullyrðingunni „Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast möguleikar mínir í núverandi starfi“. Á hinn bóginn voru um 30% svarenda í Skagafirði og á

Norðurlandi vestra í heild sinni frekar eða mjög ósammála því að meiri formleg menntun þeirra sjálfra yki möguleika þeirra í núverandi starfi (sjá töflu 33).

Tafla 33. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ef ég sæki mér meiri formlega menntun (í formlega skólakerfinu) aukast möguleikar mínir í núverandi starfi

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Mjög sammála
Norðurland Vestra							
Alls	19%	27%	24%	16%	14%	672	19%
Svæði							
Austur-Húnavatnssýsla	22%	27%	20%	17%	13%	269	22%
Húnaþing vestra	15%	27%	26%	16%	16%	153	15%
Skagafjörður	18%	26%	26%	15%	15%	250	18%
Skagafjörður							
Alls	18%	26%	26%	15%	15%	250	18%
Kyn							
Karl	18%	26%	22%	14%	21%	125	18%
Kona	18%	26%	30%	16%	9%	125	18%
Aldur							
18-29 ára	22%	29%	22%	14%	13%	100	22%
30-39 ára	14%	22%	33%	17%	13%	90	14%
40-45 ára	17%	27%	22%	15%	20%	60	17%
Menntun							
Grunnskólanám	20%	17%	27%	19%	17%	83	20%
Framhaldsskólanám	18%	33%	28%	13%	8%	39	18%
Starfsnám og iðnnám	13%	28%	22%	15%	22%	46	13%
Háskólanám	17%	30%	29%	13%	12%	77	17%
Starf^{og}							
Eigendur/stjóm./sérfr.	17%	27%	28%	16%	13%	64	17%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	23%	27%	18%	14%	18%	22	23%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	12%	29%	29%	9%	21%	34	12%
Sjárvarúv./landb./iðnaður	29%	20%	24%	11%	16%	45	29%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	11%	25%	20%	24%	20%	55	11%
Nemar	19%	44%	25%	13%	0%	16	19%
Án atvinnu	33%	11%	44%	11%	0%	9	33%
Búseta							
Þéttbýli	19%	24%	25%	17%	14%	166	19%
Dreiftbýli	15%	29%	28%	12%	16%	82	15%

0% 25% 50% 75% 100%

Marktækur munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktæktaþrófs.

Marktæktaþróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

Í töflu 34 má sjá niðurstöður um afstöðu svarenda til fullyrðingarinnar „Ég óttast að ráða ekki við þær kröfur sem gerðar eru í formlegu námi (í formlega skólakerfinu)“. Um fimmtungur svarenda í Skagafirði (20%), sem og á Norðurlandi vestra í heild (21%) voru annað hvort frekar eða mjög sammála fullyrðingunni, en á bilinu 7-8% svarenda á þessum svæðum voru mjög sammála henni. Munur var á afstöðu fólks eftir menntun þeirra. Þannig voru þeir sem einungis höfðu lokið grunnskóla frekar sammála fullyrðingunni (37%) en hinir menntahóparnir.

Eins og sjá má í töflu 35 voru 37% svarenda í Skagafirði og 39% svarenda á Norðurlandi vestra sammála fullyrðingunni um að fjárhagur þeirra hindraði þá í að sækja sér meiri menntun. Þeir sem höfðu lokið formlegu grunnskóla- eða framhaldsskólanámi í Skagafirði töldu í meira mæli en hinir menntahóparnir að fjárhagurinn væri hindrun í að sækja sér meiri menntun (44-47%), samanborið við 26-31% svarenda sem höfðu lokið starfs- eða iðnnámi eða háskólanámi. Mikill meirihluti einstaklinga án atvinnu var sammála fullyringunni eða 92% þeirra samanborið við 20-53% fólks í starfi. Þá voru íbúar í þéttbýli Skagafjarðar frekar á því en dreifbýlisíbúar að fjárhagur þeirra hindraði þá í að sækja sér meiri menntun, en 41% íbúa í þéttbýli voru sammála staðhæfingunni samanborið við 31% íbúa dreifbýlis.

Um 17% svarenda í Skagafirði og um fimmtungur svarenda á Norðurlandi vestra í heild sinni var frekar eða mjög sammála fullyrðingunni „Mig vantar félagsskap til að fara í nám, t.d. að komast í tengsl við fólk sem langar að stunda sama nám og ég“. Flestir eða 59% voru á hinn bóginn ósammála því að þá skorti félagsskap til að láta verða af því að fara í nám (sjá töflu 36). Tæplega 30% svarenda sem eru án atvinnu voru mjög sammála fullyrðingunni samanborið við 2-7% fólks í starfsstéttum.

Tafla 34. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ég óttast að ráða ekki við þær kröfur sem gerðar eru í formlegu námi (í formlega skólakerfinu)

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Mjög sammála
Norðurland Vestra							
Alls	7%	14%	15%	28%	36%	699	■ 7%
Svæði							
Austur-Húnavatnssýsla	8%	14%	14%	30%	34%	272	■ 8%
Húnaþing vestra	4%	15%	18%	30%	32%	162	■ 4%
Skagafjörður	8%	13%	14%	25%	40%	265	■ 8%
Skagafjörður							
Alls	8%	13%	14%	25%	40%	265	■ 8%
Kyn							
Karl	11%	11%	13%	23%	41%	124	■ 11%
Kona	4%	14%	16%	26%	40%	141	■ 4%
Aldur							
18-29 ára	10%	17%	15%	27%	32%	114	■ 10%
30-39 ára	7%	4%	16%	29%	43%	92	■ 7%
40-45 ára	5%	19%	10%	14%	53%	59	■ 5%
Menntun***							
Grunnskólanám	14%	23%	17%	22%	25%	88	■ 14%
Framhaldsskólanám	9%	17%	13%	30%	30%	46	■ 9%
Starfsnám og iðnnám	5%	5%	14%	30%	48%	44	■ 5%
Háskólanám	1%	5%	13%	22%	59%	82	■ 1%
Starf^{og}							
Eigendur/stjóm./sérfr.	2%	5%	9%	20%	65%	66	■ 2%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	10%	10%	0%	48%	33%	21	■ 10%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	5%	16%	22%	22%	35%	37	■ 5%
Sjárvarútv./landb./iðnaður	10%	10%	15%	17%	49%	41	■ 10%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	15%	20%	19%	26%	20%	54	■ 15%
Nemar	0%	11%	18%	36%	36%	28	■ 0%
Án atvinnu	14%	29%	14%	21%	21%	14	■ 14%
Búseta							
Þéttbýli	8%	14%	16%	22%	40%	182	■ 8%
Dreifbýli	6%	10%	10%	32%	42%	81	■ 6%

0% 25% 50% 75% 100%

Marktaekur munur er á hópum; * $p > 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

Marktektarpróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

Tafla 35. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Fjárhagur minn hindrar mig í að sækja mér meiri menntun

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Mjög sammála
Norðurland Vestra							
Alls	15%	24%	15%	21%	25%	708	15%
Svæði							
Austur-Húnavatnssýsla	15%	26%	11%	27%	20%	272	15%
Húnaþing vestra	12%	23%	18%	18%	29%	170	12%
Skagafjörður	15%	22%	16%	18%	29%	266	15%
Skagafjörður							
Alls	15%	22%	16%	18%	29%	266	15%
Kyn							
Karl	13%	20%	14%	19%	34%	127	13%
Kona	17%	24%	18%	17%	24%	139	17%
Aldur							
18-29 ára	16%	22%	18%	18%	27%	116	16%
30-39 ára	14%	21%	18%	20%	27%	90	14%
40-45 ára	17%	23%	10%	15%	35%	60	17%
Menntun*							
Grunnskólanám	25%	22%	10%	18%	25%	92	25%
Framhaldsskólanám	16%	28%	14%	19%	23%	43	16%
Starfsnám og iðnnám	11%	20%	20%	9%	40%	45	11%
Háskólanám	5%	21%	23%	22%	28%	81	5%
Starf***							
Eigendur/stjóm./sérfr.	5%	15%	20%	23%	37%	65	5%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	5%	23%	27%	14%	32%	22	5%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	28%	25%	14%	3%	31%	36	28%
Sjárvarúv./landb./iðnaður	16%	23%	9%	19%	33%	43	16%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	18%	20%	13%	25%	24%	55	18%
Nemar	4%	29%	25%	18%	25%	28	4%
Án atvinnu	54%	38%	0%	8%	0%	13	54%
Búseta*							
Þéttbýli	20%	21%	18%	16%	25%	183	20%
Dreifbýli	6%	25%	12%	20%	37%	81	6%

Marktaekur munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

Marktektarpróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

0% 25% 50% 75% 100%

Tafla 36. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Mig vantar félagsskap til að fara í nám, t.d. að komast í tengsl við fólk sem langar að stunda sama nám og ég

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Mjög sammála
Norðurland Vestra							
Alls	4%	17%	22%	26%	31%	706	■ 4%
Svæði							
Austur-Húnavatnssýsla	4%	21%	20%	23%	32%	269	■ 4%
Húnaþing vestra	4%	18%	21%	29%	28%	168	■ 4%
Skagafjörður	4%	13%	23%	27%	32%	269	■ 4%
Skagafjörður							
Alls	4%	13%	23%	27%	32%	269	■ 4%
Kyn							
Karl	2%	15%	23%	23%	37%	130	■ 2%
Kona	6%	12%	24%	30%	28%	139	■ 6%
Aldur							
18-29 ára	5%	10%	26%	28%	31%	116	■ 5%
30-39 ára	1%	20%	21%	27%	32%	92	■ 1%
40-45 ára	7%	10%	23%	25%	36%	61	■ 7%
Menntun							
Grunnskólanám	5%	20%	20%	32%	23%	91	■ 5%
Framhaldsskólanám	4%	15%	28%	22%	30%	46	■ 4%
Starfsnám og iðnnám	4%	7%	20%	26%	43%	46	■ 4%
Háskólanám	1%	10%	28%	25%	36%	81	■ 1%
Starf***							
Eigendur/stjóm./sérfr.	0%	5%	23%	28%	45%	65	0%
Tæknar/sérn.st.f./skrifst.f.	5%	14%	23%	18%	41%	22	■ 5%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	3%	18%	32%	21%	26%	34	■ 3%
Sjárvarúv./landb./iðnaður	2%	20%	20%	20%	36%	44	■ 2%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	7%	21%	18%	32%	23%	57	■ 7%
Nemar	0%	4%	32%	36%	29%	28	0%
Án atvinnu	29%	7%	21%	36%	7%	14	■ 29%
Búseta							
Þéttbýli	5%	15%	25%	26%	28%	186	■ 5%
Dreifbýli	0%	10%	21%	27%	42%	81	0%

Marktaekur munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

Marktektarpróf er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og

mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

0% 25% 50% 75% 100%

Að síðustu voru þátttakendur beðnir að taka afstöðu til fullyrðingarinnar „Ég tel að ég myndi mæta jákvæðu viðhorfi yfirmanna minna ef ég sækti mér aukna menntun“. Um 60% svarenda í Skagafirði samanborið við tvo þriðju á Norðurlandi vestra í heild (66%) voru annað hvort frekar

eða mjög sammála fullyrðingunni, en 15-19% íbúa þessara svæða voru fullyrðingunni ósammála (sjá töflu 37). Ekki var munur eftir bakgrunnspáttum.

Tafla 37. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingu: Ég tel að ég myndi mæta jákvæðu viðhorfi yfirmanna minna ef ég sækti mér aukna menntun

	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki né	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Fjöldi	Mjög sammála
Norðurland Vestra							
Alls	26%	40%	20%	7%	8%	660	26%
Svæði							
Austur-Húnavatnssýsla	28%	40%	18%	6%	8%	263	28%
Húnaþing vestra	28%	44%	19%	5%	4%	145	28%
Skagafjörður	23%	37%	22%	9%	10%	252	23%
Skagafjörður							
Alls	23%	37%	22%	9%	10%	252	23%
Kyn							
Karl	25%	40%	17%	9%	10%	126	25%
Kona	21%	34%	27%	9%	10%	126	21%
Aldur							
18-29 ára	26%	38%	20%	7%	9%	107	26%
30-39 ára	20%	32%	26%	11%	10%	88	20%
40-45 ára	19%	44%	19%	9%	9%	57	19%
Menntun							
Grunnskólanám	22%	36%	23%	9%	10%	87	22%
Framhaldsskólanám	36%	38%	15%	8%	3%	39	36%
Starfsnám og iðnnám	18%	39%	20%	7%	16%	44	18%
Háskólanám	19%	36%	26%	9%	9%	77	19%
Starf^{og}							
Eigendur/stjóm./sérfr.	22%	44%	17%	6%	11%	64	22%
Tæknar/sérm.st.f./skrifst.f.	27%	45%	23%	0%	5%	22	27%
Afgreiðslu-/þjónustuf.	28%	28%	22%	14%	8%	36	28%
Sjárvarúv./landb./iðnaður	23%	35%	16%	14%	12%	43	23%
Véla-/vélgæslu-/ósérh.st.f.	21%	29%	29%	13%	8%	52	21%
Nemar	17%	57%	17%	0%	9%	23	17%
Án atvinnu	29%	29%	43%	0%	0%	7	29%
Búseta							
Þéttbýli	23%	41%	20%	8%	8%	172	23%
Dreifbýli	21%	29%	27%	10%	13%	78	21%

Marktaekur munur er á hópum; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

óg merkir að gögnin uppfylla ekki forsendur marktektarprófs.

Marktektarprófi er reiknað út frá þrískiptum kvarða þar sem mjög og frekar sammála annars vegar og mjög og frekar ósammála hins vegar er flokkað saman.

0% 25% 50% 75% 100%

Í lok könnunarinnar bauðst svarendum að koma á framfæri athugasemdum í opinni spurningu. Athugasemdir svarenda Skagafjarðar má sjá í töflu 38.

Tafla 38. Er eitthvað sem þú vilt koma á framfæri að lokum?

Athugasemdir frá svarendum

Aukin menntun mín var ekki metin á vinnustað mínum og var ekki tekin til athugunar með tilliti til leiðréttingu launa þannig að nám mitt væri tengt atvinnu minni. Þetta er frekar fúlt. Auk þess sem atvinnurekandi neitar að greiða laun samkvæmt kjarasamningum!

Á því svæði sem ég bý er aðgengi að menntun fremur mikið miðað við landsbyggðina almennt. Fjáram er í boði bæði í framhaldsskólum og háskólum á svæðinu. Það eru gríðarleg tækifæri sem bjóðast fólki í alls konar menntun í gegnum fjáram þar með talin endurmenntun.

Ég er ánægð með aukningu á námsframboði í mínum heimabæ, þá sérstaklega utan bóksviðsins.

Er að vinna hjá sveitarfélagi og þar fær ófaglært starfsfólk á mínum vinnustað ekki leyfi til að sækja menntun á háskólastigi því að það mun kosta fjarveru frá vinnu. Þetta finnst mér miður því ég veit um nokkra vinnufélaga sem vildu gjarnan mennta sig í því sem unnið er við.

Fjáram er góður kostur. Það væri frábært að fá námskeið til minni staða til þess að fólk þyrfti ekki að fara í burtu. Það er sérstaklega dýrt fyrir þá sem búa út á landi.

Ég hef lokið háskólaprófi en hef ekki fundið vinnu við mitt sérfræðisvið í minni heimabyggð.

Það er mjög mikilvægt að viðhalda menntun á Norðurlandi vestra.

Ég vona að stuðlað verði að betra náms- og starfsframboði á Norðurlandi vestra. Ég er ekki sátt með einkavinavæðingu á svæðinu.

Þótt ég sé búin að mennta mig tryggir það ekki betri vinnu út á landi.

Því miður, þó háskólamenntað fólk vildi gjarnan flytja í dreifbýlið, þá vantar störf. Þannig vantar líka hvatningu fyrir fólkið í dreifbýlinu að bæta við menntun sína og taka háskólapróf.

Öll menntun er af hinu góða

HEIMILDIR

Madriz, E. (2000). Focus groups in feminist research. Í N. K. Denzin og Y. S. Lincoln (ritstjórar), *Handbook of Qualitative research* (bls. 129-147). London: Sage.

Rannveig Traustadóttir. (1993). *Könnun á atvinnuhögum nemenda brautskráðum frá starfsdeild Öskjuhlíðarskóla*. Reykjavík: Landssamtökin Þroskahjálp.